

# CONTRA

nr 4 1987 årg 13 10:-



**Ekonomisk demokrati och rättvisa**

**Frihetskämpar i Ukraina**

**När fogden slår till**

**FRIHETENS RÖST**

# CONTRA

oberoende borgerlig tidskrift  
utges sex gånger per år  
ISSN 0347-6472

Copyright Stiftelsen Contra. Eftertryck endast efter överenskommelse. Artikelförfattarna står själva för framförda åsikter.

## Ansvarig utgivare

Anders Fjällström

## Adress

Box 6082, 102 32 Stockholm.  
Tel 08-54 95 52 (även 08-751 56 26)  
Frihetens röst (telefonsvarare) 08-52 48 99.

## Prenumeration

59 kronor per år. Inbetalas på postgiro 85 95 89-4 eller bankgiro 261-2638.  
*Finland:* 45 mark per år. Finländskt postgiro 1125 82-9.  
*Norge:* 65 norska kronor per år. Noeskt postgiro 1 99 82 77.  
*Danmark:* 65 danska kronor per år. Danskt postgiro 1 69 06 98.

## Medarbetare

*Styrelseordförande:* Göza Mölnär  
*Expedition:* Anders Fjällström  
*Redaktion:* Claes Almgren, Christer Arkefors, Carl G. Holm och Benny Rung.  
*Övriga medarbetare:* Arne Andersson, Dennis Brinkeback, Dietmar Kröhnert, Bertil Lindblom, Alf Norrbäck, Arne Sundström, Roger Söderqvist samt Allan C. Brownfeld, Washington och Rune Westin, Sydney.

## Annonser

Filip Lundberg 08-86 12 82

## Länskontakter

*Blekinge:* Magnus Bergstrand 0455-114 45  
*Bohuslän:* Karl Gustaf Kleen 0523-315 10  
*Gotland:* Alf Norrbäck 0498-102 06  
*Gävleborg:* Grethe Blomgren 026-27 31 23  
*Göteborg:* Arne Andersson 031-55 43 14  
*Halland:* Helena Norrgren 035-502 00  
*Jämtland:* Lennart Sundstad 0642-100 49  
*Jönköping:* David Stavenheim 036-18 68 62  
*Kalmar:* Jan Hedberg 0485-385 64  
*Kopparberg:* Allan Lennartsson 0226-108 16  
*Kristianstad:* Ola Axelsson 0451-802 65  
*Kronoberg:* Bengt Sjöberg 0372-147 21  
*Malmöhus:* Mats Gunnarsson 0418-229 43  
*D:o:* Dietmar Kröhnert 040-97 33 51  
*Norrbottnen:* Elisabeth Olsson 0970-340 85  
*Skaraborg:* Frank Wurm 0500-335 44  
*Stockholm:* Claes Henriksson 08-761 28 36  
*Södermanland:* Tibor Somogyi 0152-152 62  
*Uppsala:* Hermann Schulze 018-35 81 28  
*Värmland:* Jan Collander 0570-660 86  
*Västerbotten:* Hans G. Olsson 0910-358 12  
*Västernorrland:* Herbert Forsström 060-93022  
*D:o:* Stanley Skoglund 060-12 96 94  
*Västmanland:* Michael Berg 021-11 30 73  
*Älvsborg:* Evald Olsson 0531-112 65  
*Örebro:* Karl-Edvard Hellkvist 0581-132 22  
*Östergötland:* Carl G. Holm 013-16 16 46  
*Danmark:* Peter Hartvig 01-10 88 72  
*Finland:* Roger Wessman 915-14 97 06

Presslagd 1987-06-09  
Vänersborgs Offset AB, Vänersborg 1987

# CONTRA-NYTT

## Frihetskämpar—ny bok av Bertil Häggman

Inom kort utkommer en ny Contra-bok, skriven av Bertil Häggman. Boken beskriver den väpnade kampen mot kommunismen i länder som Nicaragua, Angola och Afghanistan. Boken är på 96 sidor och kan rekvideras från Contra för 68:- plus porto.

## Kan Du ge rabattmärken till Contra?

Posten säljer nu rabattmärken. Om Du kan skänka rabattmärken till Contra får Ditt bidrag extra stor effekt. Ett rabattmärke för 1:90 kan nämligen av Contra användas som porto motsvarande 4:20. Du kan därmed mer än fördubbla Din stödinsats för Contra om Du ger Ditt bidrag i form av rabattmärken!

## Fler regionala kontakter behövs!

Contras regionala ombud i Halland har anmält att hon vill avgå. Om Du är intresserad av det föga betungande hedersuppdraget att vara Contras kontaktperson/kontaktkvinna i Halland ber vi att Du hör av Dig till expeditionen. Om Du är intresserad av motsvarande funktion i Norge är vi också tacksamma om Du hör av Dig.

## Nya nidskrivierier om Contra

I en del tidningar — Aftonbladet och Arbetet — har Contras namn nämnts i samband med en "högerextremist" som skulle ha misstänkts ha vetat något om Palme-mordet. "Högerextremisten", som har ett förflutet i Folkpartiet, har under hela Contras existens fört en intensiv kamp mot tidskriften. Contras redaktion har räknat honom som Contras fiende nr 1, långt mer rabiat än någon kommunist eller företrädare för sovjetiska intressen. "Högerextremisten" har under senare år drabbats av en rad personliga motgångar. Dessa har haft samband med bristande mental hälsa. Mannens livliga fantasi och rörliga intellekt tycks ha spelat åtskilliga journalister ett stort spratt. Ett spratt som förstärkts av polisens och journalisternas egen livliga fantasi. Bakgrunden var följande: En man i Eskilstuna ringde natten då Palme mördades till sin syster för att meddela vad han hört. Han väckte systemns sambo, som inte kände igen honom. Systemns sambo såg i sin yrvakenhet fel på klockan och trodde morgonen efter att den som ringt och talat om mordet på Palme ringt innan saken var allmänt känd, ja bara en kvart efter mordet. Nästa steg i kedjan var att man antog att mördaren ville meddela sig med en bekant till "högerextremisten", en "statstjänsteman". Denne hade hemligt telefonnummer. Och när mördaren (eller hans medhjälpare) en kvart efter mordet slog upp "statstjänstemannen" i telefonkatalogen (!!!) upptäckte han inte att det var en annan person med samma namn (ett "son"-namn) som han hittade i katalogen (trots att både titel och stadsdel var helt fel). Inte nog med det, "mördaren" (dvs mannen från Eskilstuna) slog dessutom två siffror fel när han skulle ringa och hamnade då hos paret i Bromma (i själva verket hamnade han helt rätt, hos sin syster ...)

Några av de personer som idag medverkar i Contra kände den s k "högerextremisten" för ungefär femton år sedan, något som den socialistiska skandalpressen inte varit sen att utnyttja. Sedan dess har alla kontakter varit avbrutna även om Contra emellanåt stött på uttryck för mannens maniska hat mot Contra.

När Aftonbladet och Arbetet låter namnet Contra dyka upp i artiklar om spaningarna efter Olof Palmes mördare måste det ses som ett inslag av socialistisk propaganda av sämsta slag som inte ens förtjänar namnet journalistik. Ingen har försökt ringa en bekant till "högerextremisten" (folkpartisten). "Högerextremisten" vet inte ett dugg om mordet. Och han har inga som helst kontakter med Contra.



# Den offentliga byråkratin

## — en jätte med snigelfart!

Dennis Brinkeback, själv byråkrat, ger några exempel på ineffektivitet i den offentliga sektorn. Hur handläggningstider dras ut, hur resurser slösas bort och hur befordran sker på olämpliga grunder.

Rapporterna om den ineffektiva statliga byråkratin avlöser nu varandra. 1985 kom Riksrevisionsverkets (RRV) rapport *Långa handläggningstider i offentlig verksamhet*, där det visades att en majoritet (58%) av svenska folket var missnöjda med långa handläggningstider hos statliga myndigheter. 1986 kom Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (ESO) med rapporten *Byråkratiseringstendens i Sverige* (Ds Fi 1986:8) där det bl a framgår att administratörerna ökar på bekostnad av dem som står för den egentliga verksamheten (tekniker, läkare, m fl). Vi har fått en byråkratisering. Och nyligen har ESO låtit göra rapporten *Den offentliga sektorn — produktivitet och effektivitet* (Bilaga 21 till Långtidsutredningen 1987) där det framgår att produktiviteten i den offentliga sektorn minskat med 1,5 procent om året under åren 1970-1980.

Vad är det då som gör att vi får alla dessa negativa rapporter om den offentliga sektorn? Med mina femton års erfarenhet — de senaste tio åren på Riksförsäkringsverket (produktivtetsminskning 2,5 procent om året 1970-1980) — anser jag följande faktorer relevanta:

### 1. Snabbhet premieras inte

De långa handläggningstiderna är fullt logiska. Snabbhet är helt enkelt inget som prioriteras i verksamheten och någon belöning ges inte vare sig lönemässigt eller i form av uppmuntran för den som handlägger ärenden snabbt. Själv har jag roat mig med att ibland avgöra vissa ärenden samma vecka som de kommer in. Jag skriver svaret på en förfrågan från allmänheten eller skriver ett beslut i ett ärende och lägger det för utskrift till en skrivenhet. Efter *fyra månader* kommer det färdigutskrivna ärendet tillbaka till mig. Man ger upp. Varför skulle jag vara snabb? En kamrat som jag berättade detta för trodde knappt att det var sant. Han arbetar på ett försäkringsbolag och där skickas brev o dyl ut nästan omgående. En

handläggare på en annan avdelning på Riksförsäkringsverket sa apropå snabb handläggning: Nej, jag avgör aldrig mina ärenden samma vecka de kommer in — även om jag skulle kunna. Det finns ingen anledning. Jag låter dem ligga och " mogna" cirka fyra månader först. Som sagt, det finns helt enkelt ingen anledning att vara snabb.

## EN BYRÅKRATS BEKÄNNELSER

Av DENNIS BRINKEBACK



### CONTRA

Dennis Brinkebacks bok "En byråkrats bekännelser" kom ut i slutet av förra året.

### 2. Slöseri med resurser

Det finns — inte bara på RFV — handläggare som suttit i flera år på sina tjänsterum utan att arbeta. I missnöje med något har de tappat lusten att arbeta. Det är inget märkligt med det. Det märkliga är att ingen försöker få igång dem igen. Chefen är intresserad av att ha så många underlydande som möjligt vare sig de arbetar eller inte. Bedrivs

verksamheten ineffektivt så får man balanser och möjlighet att yrka ytterligare tjänster. Det vilar något absurt över hela systemet.

### 3. Dåliga chefer

Två viktiga principer gäller när en byråchef skall utses. Den första är *senilitetsprincipen*. Dvs den som är äldst i tjänst skall bli byråchef, sedan må han vara hur olämplig som helst som personalledare. Det andra som är viktigt är att han måste vara *anpasslig*. Har han blivit känd för självständiga åsikter riskerar han t o m att man frångår senilitetsprincipen. När han väl blivit byråchef är resten av livet tryggt. Han må vara bra eller dålig som chef så länge han inte gör något brottsligt får han sitta kvar. Han kan föra en behaglig tillvaro som inte har så mycket med personal att göra. Nej, det handlar mer om sammanträden, konferenser, chefskurser och annan egocentrerad verksamhet. Vår generaldirektör har t ex skaffat en privat PR-konsult för att sköta hans image (jo, det är faktiskt sänt).

Mitt förslag till en effektivare statsbyråkrati är att handläggarnas initiativ och snabbhet måste belönas. Byt friskt ut dem som är olämpliga för jobbet. Inför andra krav på den som ska bli chef i ett statligt verk. Välj chefer som är bra i sin personalledande funktion. Som är bra på att uppmuntra och aktivera sina medarbetare.

Dennis Brinkeback

Dennis Brinkeback är byrådirektör vid Riksförsäkringsverket i Stockholm. Han har bl a skrivit boken "En byråkrats bekännelser" som kan rekvideras från Contra för 68:- plus porto.



# När fogden slår till

**Vi skall här skildra ett alldeles vanligt fall för skattemyndigheterna. En plåtslagare som råkat i ekonomiskt trångmål på grund av sjukdom och som många år senare utsattes för vad han uppfattar som ett "råbarkat överfall" av skattemyndigheterna. Tjugo poliser slog till mot plåtslagarens bostad och arbetsplats. Och resultatet — efter tre och ett halvt års utredande, så gott som ingenting. Plåtslagaren betalar en relativt blygsam extraskatt — som han menar är omotiverad — för att slippa fler bruna kuvert.**

Alla lyfter inte på mössan och bockar när överheten knacker på. En av dem som väljer att slåss för sin sak är Nils Ström, 60-årig plåtslagare från Linköping.

Nisse har varit brottare (lätt tungvikt) och haft fysiskt ansträngande arbete i snart 50 år. Han ser vältränad ut och är beredd att ta i. I tjugo år drev han egen firma och hade som mest femton anställda. Det var yrkeskunnandet som bar upp rörelsen. Med pappershanteringen var det lite si och så erkänner Nisse.

## Sjukdom knäckte firman

Nisse sparade själv ihop till de första verktygen och satsade 7.000-8.000 sparade kronor när han 1950 startade egen firma. Firman växte och så småningom byggdes en egen verkstadslokal. Firman gick bra ända tills Nisse blev sjuk i ischias 1970. Han var borta ett halvår och det var tillräckligt för att få firman på fallrepet. Verkmästaren klarade inte av att hålla rörelsen igång och papperen kom i oordning. Många av de arbeten som utförts under Nisses frånvaro blev fuskgjorda och det blev till att göra om arbetet. Nisse sålde företaget till fyra av sina anställda, men visste inte hur han skulle klara ut sin deklaration, eftersom det var stor oordning i papperen efter sjukdomen. Nisse talade med skattemyndigheterna och berättade hur det stod till. Han träffade en överenskommelse om att lämna en preliminär deklaration, som skulle kompletteras när läget klarnade. Inkomsterna var låga, företaget hade gått dåligt.

## Levde "fredlös"

Fjorton dagar efter överenskommelsen slog skattemyndigheterna till. Det skulle bli taxeringsrevision. Nisse tyckte att det var en dolkstöt i ryggen. Ett brott mot överenskommelsen. Han förklarade att han aldrig tänkte lämna några papper mer till skattemyndigheterna. Och skattemyndigheterna

svarade med att skönstaxera Nisse för ett belopp som var större än vad han tjänat. Pengarna räckte inte till att betala skatten, Nisse blev restförd och hamnade på efterkälken med skattebetalningarna. Han försörjde sig på en nystartad firma som byggde industrilokaler. Och han höll sitt löfte att inte besvär myndigheterna med några papper. Varje år blev han skönstaxerad.

Efter sju år hade Nisse fått nog av livet som "fredlös". Trots allt fanns det fördelar med att vara inne i "samhället". Nisse tog anställning och hoppades kunna ordna till sin ekonomi, inte minst för att ge sina små barn rimliga livsvillkor. Men skulderna från skönstaxeringarna hängde efter. Men från och med 1977 började Nisse deklarera igen.

## Attacken

Det var en tung tid att hålla ekonomin flytande med fyra minderåriga barn och stora skatteskulder. Men det gick någorlunda. Tills det blev regeringsskifte 1982. Då vädrade byråkraterna ny luft, menar Nisse. Och de beslöt sig för att slå till.

— Det var inte fråga om någon taxeringsrevision, det var ett överfall säger Nisse. Nästan tjugo man slog till för att granska räkenskaper för 1975 och 1976 (sedan 1977 var Nisse anställd, så det gällde de tidigare åren). Sex-sju man slog till på jobbet. Sex-sju man slog till i bostaden. Poliserna och revisorerna granskade allt. De tittade i kylskåpet, de rev omkring i syskrinet. De tog 4.000 av de 4.040 Nisse hade i plånboken för att betala några stora räkningar. Nisse blev förd till polisen och anhållen. Den sjuårige sonen sprang skräckslagen till skolan och berättade för fröken vad som hänt. Det blev tre dagar och två nätter i arresten. Trots att allt som kunde sligas var sagt redan första dagen. Förbrytarfotografier, fingeravtryck. Allt som hör till.

En ny bokföringslag hade trätt ikraft. Och den ställde större krav. Nisse hade inte levt

upp till de kraven. Det var aktuellt med bokföringsbrott också.

Efter en månad kom taxeringsmyndigheterna med en PM. Den skulle vara underlag för eftertaxering och eventuellt åtal. Var tredje månad fick sedan åklagaren uppskov med att väcka åtal. Något som upprepades regelbundet under flera år och som krävde att Nisse signerade att papper från myndigheterna varje gång.

## Vägradeta emot brunakuvert

— Jag fick nog av bruna kuvert. Jag skickade tillbaka alla som kom med ett skällebrev till myndigheterna. Till slut skrev skattechefen Karl-Erik Nord brev till mig i vita kuvert!

Efter skattetillslaget skulle det bli betalningssäkring. Det blev besök i hemmet. Polisen hotade att hämta den elvaåriga dotterns piano. Ett piano som hon köpt begagnat för pengar som hon fått av sina morföräldrar. Huset skulle beslagtas — trots att det ägdes av Nisses sambo. Sonens egenhändigt byggda sportstuga skulle beslagtas. För den hade han inte kunnat bygga själv (trots att han var utbildad och verksam byggnadsingenjör, med egen firma). Nisses verksamhet under 1975 och 1976 granskades. Det blev en skatteskuld på 1.080.000 kronor (inklusive skattetillägg). Bl a debiterades "sociala avgifter" med 300.000 kronor för de "okända anställda" som Nisse förutsattes ha haft. Myndigheterna ville också ha flera hundra tusen kronor i mervärdesskatt. Trots att Nisse under sina år som "fredlös" betalt moms till sina leverantörer efter full taxa och inte kunnat göra avdrag för den ingående momsen. Hade han haft företaget ordentligt registrerat hade han sluppit undan med den bara drygt hälften så höga byggmomsen. Nisse räknade ut att myndigheterna hade tjänat på förhållandet. Nisses projekt hade varit mycket materialintensiva. Han borde snarast ha fått pengar tillbaka istället för att betala in, eftersom en ordentligt



— Man ville ha ut mer i skatt av mig för två år än vad jag tjänat netto i hela mitt liv säger plåtslagaren Nils Ström. Skattemyndigheterna hittar på ett belopp, så att man har något att förhandla om.

redovisad verksamhet hade gett en lägre momssats.

— Jag blev rasande över överfallet. OK för att man gör en revision. Man kan ju begära in papperen eller komma som sansade människor och be att få titta på dem. Men det här var rena överfallet. Och när de kom och tänkte stjälla min dotters piano så jag att jag skulle slå ihjäl den som försökte. De försökte inte. Polisen vägrade att göra jobbet när kronofogden bad dem.

## Skyldig 1.080.000 kronor!

När jag hörde beloppet 1.080.000 kronor så jag åt revisorn att han inte var klok. Så mycket hade jag ju knappt tjänat netto i hela mitt liv. Men fogden kom och la beslag på tavlor och mattor. Ännu har det inte kommit någon avräkning på beslaget, trots att det gjordes 1983. Sambons hus ville man som sagt också ta. Och lyckades ta det. Hon hade inte kvar kvittot på den handpenning som hon betalat tolv år tidigare. Fogden bestämde att det var Nisse som betalat och alltså var det hans hus. Kontantinsatsen hade bara varit 15.000 kronor, men genom inflationen hade det blivit en bra slant som fogden ville lägga beslag på. Både tingsrätten och hovrätten gick på fogdens linje. Men sedan sambon hos Spurbanken fått hjälp med att ta fram kopior på betalningarna 1970 hävdes beslutet av Högsta domstolen. Samma gällde den 30-åriga sonens sportstuga i Sälen. Visserligen var sonen byggnadsingenjör, men pappa hade säkert hjälpt till med bygget (vilket han hade), och därför var det pappas hus! Först i Högsta domstolen fick sonen behålla sitt hus.

— Jag har alltid jobbat hårt. Jag har aldrig

legat samhället till last. Jag har uppfostrat sex barn och försörjt familjen med egna insatser. Jag har t o m accepterat skattemyndigheternas alltför höga skönstaxeringar för att slippa papperen. Och sedan drabbas jag av rena överfallet. De tog min sambos och mina barns pass. Och de diktade ihop de mest orimliga inkomster.

Efter många års konflikt träffades hösten 1986 en överenskommelse om att fordringarna på 1.080.000 kronor skulle avskrivas. Nisse åtog sig att betala 45.000 kronor — pengar som han kunde få fram genom lån. — Beloppet var ju rimligt, det var möjligt att få fram pengarna. Men de svarar inte mot vad jag borde ha betalat om allt var rätt. Men det kostar att vägra att ha med bruna kuvert att göra. Jag vill berätta om det här. Inte för min egen skull, utan för andras. Jag är inte ensam om att ha råkat ut för överfall av det här slaget. En travtränare i Östergötland blev överfallen på liknande sätt tio dagar efter sambons död. Det var hon som skötte bokföringen. Myndigheterna krävde först 1,3 miljoner kronor, men det blev 45.000 i slutet. Efter fem års dividerande. Travtränaren fick också en månads fängelse, sedan åklagaren överklagat tingsrättens alltför milda dom på 100 dagsböter.

## Nisse är inte ensam

— Jag talade med en bokföringsbyrå om skattemyndigheternas taktik. De berättade att de går ut hårt — de hittar på nästan vad som helst — så att det finns förhandlingsutrymme.

— Självtrodde jag att det skulle vara en enkel sak att klara ut missförstånden. Jag tyckte inte att det skulle behövas någon

advokat t ex. Men det visade sig snart att jag behövde en. Och då blev det en som i praktiken var utsedd av kronofogden — en som var van vid sådana här ärenden och levde gott på de offentliga uppdragen. Jag upplevde inte att han slogs ordentligt för min sak.

— Genom överenskommelsen med skattemyndigheterna är jag fri från fogden för första gången på tjugo år. Men den här tiden har tagit hårt på min arbetslust. Idag har jag delpension. Jag har arbetat sedan jag var tolv år, men har idag delvis tappat lusten. Jag är kanske tjurig och besvärlig. Men jag reagerar när samhället använder rena gangstermetoder mot folk som jobbar hårt för att försörja sig och sin familj. De otäcka lagarna måste bort!

Intervju: Carl G Holm



## Skattmasens attack kostade 5 miljoner

Måndagen den 13 juni 1983 slog länsstyrelsen, polisen och kronofogden till mot företaget Eriwood. Det var en samlad attack mot företagets verksamhet i Värnamo (huvudkontor), Malmö, Göteborg, Halmstad, Karlshamn och Helsingfors. Ett tjugotal poliser deltog i razzian. I tre och ett halvt år höll sedan polisen och skattebyråkraterna på och utredde "brott" som skulle ha begåtts av Eriwood. Ägarna krävdes på betalnings-säkring på 2 miljoner kronor. I december 1986 avskrevs alla misstankar. Polisen genomförde förhör inte bara med ägarna utan också med anställda och företag som Eriwood samarbetade med. Det blev helt naturligt dåligt med det samarbetet framöver. Dessutom ledde angreppen mot företaget till att det inte kunde försvara sina intressen i en konkurs hos en kund — ägarna klarade inte av att driva frågan när de måste försvara sig själva. Det kostade företaget nästan 1 miljon kronor.

Angreppet mot Eriwood rörde intäkter som företaget haft i England. De uppgick till 1,5 miljoner kronor. De hade bokförts och beskattats i England — helt i enlighet med gällande dubbelbeskattningsregler. Och till saken hör dessutom att det var fråga om intäkter. En stor del av intäkterna var kopplade till kostnader som företaget haft — men de svenska skatteutredarna tittade bara på bruttointäkterna utan att bry sig om kostnaderna. Som om en butik som köper varor för fyra miljoner och säljer dem för fem skulle behöva betala skatt för fem miljoner och inte en miljon.

Värst i fallet är — enligt ägarna — den långsamma hanteringen. Under hela tiden har man tvingats leva med att vara misstänkt i bl a sina kunders ögon. De totala förlusterna uppskattas under tiden osäkerheten rädde till fem miljoner kronor.

(Sammandrag ur SAF-Tidningen)



# Frihetskämpar i Ukraina

**Den ukrainska frihetsarmén UPA bekämpade under Andra världskriget såväl nazister som kommunister. Den strategi som UPA arbetade efter skulle idag kunna tjäna som modell för gerillarörelser i kommunistkontrollerade länder. Det behövs en genomtänkt strategi för att nå framgång i gerillakamp på kommunistiskt territorium.**

Under Andra världskriget bildades den Ukrainska upprovsarmén (UPS, Ukrainskaja Postanska Armija). 1942 bekämpade UPA både nazister och kommunister. Kampen var särskilt hård i västra Ukraina. Redan innan de tyska arméerna började dra sig tillbaka från Ukraina angrep upprovsmännen de sovjetiska styrkorna. Den sovjetiske partisanen Kovyak försökte nå Galicien genom centrala Ukraina, men han mötte överallt UPA och måste retirera till territorium ockuperat av Sovjetryssland.

1943 hölls en konferens om de förtryckta nationernas gemensamma befrielsestrategi. Där sammanträffade ukrainarna med basjkirerna, georgierna, vitryssarna, armenierna och turkestanerna. Konferensen hölls på av UPA kontrollerat område. Vid den tidpunkten dominerade UPA ett område på ungefär 250 000 kvadratkilometer och utövade regeringsfunktioner över 15 miljoner människor, huvudsakligen i västra Ukraina, fritt från sovjetisk kontroll och stött av Väst.

Samma år, 1943, nådde UPA sin starkaste position. Mellan 100 000 och 200 000 män och kvinnor var beväpnade. Men UPAs uppgift var enorm. Man bekämpade de tyska ockupationstrupperna medan de retirerade och sedan Röda armén och NKVD-enheter som återvände för att återta kontrollen över Ukraina. Som en förberedelse för att möta den annalkande kommunistiska stormen organiserades en generalstab och landet indelades i områden.

UPA hade alla behövliga funktioner vid staben — underrättelsetjänst, träng, signaltrupper. UPAs frihetskämpar var organiserade i plutoner, kompanier, bataljoner och regementen. De lätta kompanierna bestod av 168 män och tre gevärsplutoner. De tunga kompanierna bestod av 186 män, tre gevärsplutoner, en tung kulsprute- och en tung granatkastarpluton. UPA använde sig av plutonen och kompaniet för sina operationer, på samma sätt som många andra gerillaorganisationer efter Andra världskriget. Artilleri fanns också i begränsad utsträckning. Det tunga artilleriet försvarade nyckelpunkter och det lätta artilleriet var lätttröligt med hjälp av hästar.

Varje region hade en underofficersskola och i västra Ukraina fanns officersutbildning. Den militära utbildningen sorterades under en avdelning inom UPA, som bl a publicerade en bok om gerillakrigföring. Sektionen för politisk och psykologisk krigföring inom UPA utgav två skrifter för att informera och motivera frihetskämparna.

I april 1944 började Röda armén gå till angrepp mot UPA med hjälp av 30 000 man elitstyrkor. Sent på hösten 1944 fortsatte offensiven mot UPA med två reguljära divisioner. Under 1945 använde ryssarna klassisk antigerrillataklik för att göra det svårare för UPA. Stora skogsområden brändes ned. I december 1945 startade NKVD (föregångare till KGB) en offensiv som skulle pågå i ett halvår. Gerillakontrollerade områden avskars av sovjetryska trupper för att svälta ut upprovsmännen. Under den sista stora offensiven mot UPA använde sig ryssarna av kommunistiska tjeckoslovakier och polacker tillsammans med ryssarna. Operationerna fortsatte under 1947 och 1948. Som en följd av detta delades UPA upp i smågrupper och drog sig tillbaka till skogar och berg i västra Ukraina.

Det var under den perioden som UPA skickade grupper västerut för att göra kampen känd i Väst. En grupp tog sig 150 mil genom Tjeckoslovakien och Österrrike till Västtyskland.

Under de första åren på 1950-talet försvågades UPA alltmer inför de starka kommunistiska styrkorna. Man övergick till mer dold verksamhet som sabotage och 1952 hade det väpnade motståndet nästan helt upphört. Men ukrainarna i koncentrationslägren fortsatte kampen och bidrog i hög grad till avstaliniseringsprocessen.

## Gerillstrategi

Under perioden mellan 1950 och 1975 har det publicerats en rad böcker om gerillakrigföring. Flertalet böcker behandlar inte alls antikommunistisk krigföring av den typ som UPA stod för. Robert B. Aspreys 1 600 sidor tjocka *War in the Shadows — The Guerilla in History* innehåller t ex inte

ett ord om UPA. Men sedan Vietnamkrigets slut har trenden vänt sig mot Sovjetunionen, och därför finns det behov av en anti-kommunistisk analys av gerillakrigets möjligheter. Kan UPAs taktik tjäna som modell för modern krigföring på kommunistkontrollerat område? För att finna svaret på den frågan är det nödvändigt att analysera en del av UPAs taktiska principer. Jag skall begränsa mig till fem sådana, även om många fler förtjänar närmare studium.

## Att slåss i små enheter

UPA föredrog att kämpa med enheter i pluton- eller kompanistorlek. Det är en allmängiltig sanning i gerillakrigföringen att små enheter slåss bättre än reguljära styrkor och att de är mer lätttröliga, vilket är av stor betydelse för en gerillastyrka.

## Attacker

UPA utvecklade taktiken för raid mot posteringar, förråd och kommunikationsanläggningar till perfektion. Samma gällde raiderna för att erövra militär utrustning och befria politiska fångar från fängelser och koncentrationsläger. En typisk UPA-raid var angreppet på staden Radechiv den 26-27 april 1945. NKVD- och NKGB-enheter bevakade ett koncentrationsläger för politiska fångar i staden. UPAs uppgift var att befria alla fångarna. Alla vägar och järnvägar var övervakade för att stoppa sovjetiska förstärkningar. Vägspärrar upprättades och järnvägarna minerades. Sex UPA-grupper deltog i operationen. Vid midnatt tog sig grupperna in i staden. Läget stormades och fångarna befriades. De spreds senare i alla tänkbara riktningar. Klockan tre drog sig UPA tillbaka och vid gryningen fanns inga upprovsmän kvar i staden.

Raider kunde också användas av politiska skäl. För att dra till sig uppmärksamheten i nya operationsområden. Av det skälet genomförde UPA raiderna i Tjeckoslovakien, Ungern, Polen, Österrrike och Västtyskland.

## Störoperationer

Störoperationer användes som teknik för

att UPA skulle hålla fienden i ständig osäkerhet. Storleken på de enheter som genomförde störoperationer var vanligen en grupp. UPA genomförde störoperationer mot *Wehrmacht*. Men också ryska ockupanter blev offer. En liknande taktik används av de afghanska frihetskämparna mot de sovjetiska ockupationsstyrkorna och deras afghanska quislingar.

## Avledningsmanövrer

Att kapa telefon- och telegrafledningar, att lossa på järnvägsräls, att bränna ner hus som användes som förläggning av fienden, att bränna livsmedelsförråd, att sabotera industrier, förstöra elektriska kraftanläggningar och att genomföra individuella angrepp mot polischefer och kollaboratörer är exempel på den taktik som UPA och dess moderna motsvarigheter använder sig av.

## Bakhåll

I varje situation var bakhåll ett starkt UPA-vapen. Det var ett effektivt sätt att demoralisera fienden. Ett av de mest välkända fallen var när UPA dödade generalen i tyska *Sicherheitsdienst*, Victor Lutze i maj 1943. Lutze hade lämnat staden Rivne med en konvoj som innehöll tungt beväpnade säkerhetsvakter. Först i konvojen åkte en bil med partitjänstemän, varefter säkerhetstjänstens män följde på motorecykel. Sedan kom ungefär trettio bilar med vakter och i en av dessa fanns general Lutze. Bakhållet organiserades av ett UPA-kompani nära staden Klevan. Utanför staden går vägen in i en tät skog. En pluton var stationerad där. Den lät konvojen passera, men skulle blockera reträtten. Andra enheter fattade posto i skogen på bägge sidor om landsvägen. Konvojen körde in i skogen och upprorsmännen öppnade eld. Lutze genomborrades av kulorna på nära håll. Erich Koch medgav aldrig att Lutze fallit offer för UPA. Han rapporterades omkommen i en "bilolycka".

## Afghanistan idag?

UPAs erfarenheter borde kunna utnyttjas i Afghanistan, även om det finns skillnader i den fysiska omgivningen och i utvecklingsnivån. Bakhållet är en populär taktisk insats i Afghanistan hos mujaheddin. Flera bakhåll har t o m förevisats på västerländsk TV. UPA var lyckligt lottade eftersom Sovjet under Andra världskriget saknade det nya antigerillavapnet: helikoptern. Men inte ens Hind MI-24 är osårbar. När gerillan har luftvärnsrobotar är den ganska enkel att skjuta ned.

Behovet av en antikommunistisk gerillakrigsteori är stort. Det behövs ett teoretiskt redskap för att anpassa erfarenheter från exempelvis UPA till moderna förhållanden.

Idag saknas samordning och solidaritet mellan de olika upprorsgrupper som bekäm-



*De erfarenheter som gjordes under UPAs kamp i Ukraina under 1940- och 1950-talen kan användas av dagens antikommunistiska gerilla i Afghanistan.*

par kommunistiska regimer. Väst har här ett ansvar att stödja möten mellan ledarna och teoretikerna. Utbyte av information och observatörer skulle vara betydelsefullt. UPA-veteraner och forskare skulle kunna spela en betydelsefull roll.

Väst gjorde nästan ingenting för att stödja UPA efter Andra världskriget. Två välutbildade amerikanska radiotelegrafister stannade kvar hos UPA till slutet av november 1953. Vid den tidpunkten skulle bara en större undsättningsoperation ha kunnat rädda UPA. Det dåliga stödet till UPA fungerade bara i två avseenden: det gav en tunn förbindelselinje till landsmän i Väst och det höll i viss utsträckning moralen uppe.

UPAs tioåriga kamp under och efter Andra världskriget, mot två supermakter, är något som inte upprepas. UPA-ledarna hoppades att kampen mellan Nazityskland och de allierade skulle pågå så länge att de två

sidorna skulle tömma sina resurser och öppna möjligheten för ett oberoende Ukraina. Men det var något som inte blev verklighet. Nazisterna retirerade från Ukraina efter några års ockupation. Sovjet återvann sin styrka efter bakslagen 1941-42. 1945 omgavs UPA av områden som kontrollerades av Röda armén och någon hjälp från Väst kom inte. Inte ens när Moskvas avsikter i Östeuropa blev uppenbara.

*Bertil Häggman*

*Artikeln är en något förkortad version av en artikel som publicerats i tidskriften ABN Correspondence i München. I sin nya bok "Frihetskämpar" beskriver Bertil Häggman utöver UPA också dagens antikommunistiska gerillarörelser och analyserar förutsättningarna för frihetskamp i kommunistiska länder. Boken kan rekvireras från Contra för 68:- plus porto.*



*Så här kunde det se ut på landsbygden i Ukraina när UPA kämpade mot såväl nazister som kommunister för ett fritt Ukraina.*

# Hur national-socialisterna skaffade pengar

I förra numret av *Contra* redogjorde vi för finansieringen av nationalsocialisternas verksamhet fram till 1924. Nu ska vi titta närmare på hur det gick till efter 1924. Påståendena om stöd från storindustrin är en myt som skapats av socialdemokratisk och kommunistisk propaganda.

Perioden från 1924 till 1929 kan man kalla för väntans tider för Adolf Hitler och hans parti. Efter den misslyckade ölkällarkuppen 1923 hamnade Hitler i fängelse 1924 och började skriva sin bok *Mein Kampf*. Partiet blev förbjudet, alla hans vänner och sympatisörer skingrades för vinden. Ekonomin var nere i botten och partiet tycktes sakna framtid.

Ett par flyende nationalsocialister träffades i Salzburg och diskuterade hur man skulle få fram pengar. Rossbach lade fram ett revolutionärt förslag, varför inte börja med tåg- och bankrån. Var det inte så Stalin hade börjat sin karriär och hjälpt sitt parti med pengar? Jo, det var så Stalin hade börjat och nu ville NSDAP göra något liknande. Man gjorde upp planer för vilka banker som skulle rånas, men efter en tid rann allt ut i sanden. NSDAP lämnade Salzburg och en del lämnade partiet.

Under perioden mellan 1924 och 1929 genomgick Weimarrepubliken ett litet ekonomiskt under och NSDAP fick inte många platser i riksdagen. 1924 fick man 32 mandat (att jämföras med kommunisternas 62) och 1928 blev det 12 mandat (kommunisterna 43). I Weimarriksdagen röstade NSDAP och kommunisterna gemensamt i 141 av 250 voteringar. Målet var gemensamt: Att störta demokratin, att socialisera bankerna och företagen, att avskaffa räntepolitiken, att socialisera jordegendomar osv.

## Fick nog av socialismen

Vilka storföretag hjälpte då NSDAP ekonomiskt under den här tiden? En man vid namn Kirkdorf (inom kolgruveindustrin) gick med i partiet 1927 och skänkte partiet 100.000 RM. Men han lämnade partiet efter ett år sedan han kommit till insikt om partiets socialistiska politik. Saken blev inte mycket bättre när Gottfried Feder gav ut boken

*Das Programm der NSDAP und seine Weltanschauung*, där han förespråkade en socialism som i mycket påminner om Östtyskland idag.

I NSDAPs tidningar förespråkade också män som Goebbels, Straßer och Rosenberg en socialism som inte lämnade några tvivel.

Fritz Thyssen ordnade ett lån till de bruna med 400.000 RM. Men han skriver själv i sin bok *Jag betalade Hitler* att det inte var för att ge NSDAP en present. Han ordnade lån till NSDAP genom utländska banker och tecknade borgen. När Rudolf Hess tog emot pengarna förpliktade han sig att återbetala dem, men nästan ingenting återbetalades och Fritz Thyssen fick ta det ekonomiska ansvaret.

## Stöd från industrin en legend

I valet den 14 september 1930 fick världen en chock. NSDAP fick 107 mandat (kommunisterna 77) — trots att de innan valet bara haft 12 mandat. Den tyska pressen var övertygad om att NSDAP fått pengar från näringslivet. Även en så ansedd tidning som *Frankfurter Zeitung* trodde det, vilket låter märkligt med tanke på att IG Farben subventionerade just den tidningen.

En förklaring till att denna legend uppstod är den socialdemokratiska tidningen *Weltbühne* och den kommunistiska *Rote Fahne*. En konstnär som hette Johan Heartfield, som publicerade sig i *Arbeiter Illustrierte Zeitung* från 1930 till 1935 målade många slagkraftiga affischer, där han framställde Hitler som en hantlangare åt storindustrin. Den mest kända målningen var *Millionen stehen hinter mir* (Miljoner står bakom mig).

## Annonsering

Men varför skulle storindustrin stödja ett socialistiskt parti? *Deutsche Allgemeine*

*Presse* (och många andra) som var storindustrins tidning, hade ju alltid fördömt partiets socialism och även antisemitism. En anledning till att legenden trots det uppstod mellan 1930 och 1933 kan vara att Mercedes Benz, Phillip Remtsa (cigaretter) och Shell hade börjat annonsera i NSDAPs tidning *Völkische Beobachter*. Men det var inte så konstigt och helt kommersiellt motiverat eftersom tidningen nu hade miljoner läsare. När samma företag annonserade i *Die Weltbühne* eller *Vorwärts* (socialdemokraternas tidningar) påstods aldrig att företagen var kopplade till det partiet.

Vi vet också att Hitler själv höll olika tal i Düsseldorf för att övertyga storfinansen om att hans parti var bäst. Och i hemlighet gav han ut en skrift, *Der Weg zum Wiederaufstieg*, som endast storfinansen skulle få, för att bli övertygade om att NSDAP var det enda partiet som kunde hjälpa Tyskland ur krisen. En som förmedlade kontakter mellan NSDAP och storindustrin var Kurt von Schröder, som var chef för en liten bank i Köln, och som på 1920-talet hade arbetat inom industrin. Men von Schröder var ingen representant för storindustrin, han förde inte dess talan och saknade på 1930-talet nästan helt kontakter med de främsta industriledarna.

Under Nürnberg-rättegångarna 1947 sa han själv att han handlat i eget intresse för vad han trodde vara storindustrins bästa, när han introducerade Hitler i olika kretsar i Düsseldorf. Många gånger kände företagen inte ens till mötena och företaget som Krupp och IG Farben kom aldrig till några möten.

## Gav stöd åt alla

Det var inte storindustrin som hjälpte Hitler till makten den 30 januari 1933 utan storgodslägare från Tyskland öster om Elbe. De leddes av Oldenburg-Januschau, som var mycket missnöjd med Heinrich Brünnings jordbrukspolitik. Det var Franz von Pappen, Oskar von Hindenburg, Otto Meißner och andra som opererade bakom rikspresidenten Paul von Hindenburgs rygg för att hjälpa Hitler till makten 1933. I den gruppen fanns ingen representant för storindustrin. Och den socialdemokratiska tidningen *Vorwärts* bekräftade i januari 1933 att förbindelserna mellan NSDAP och storfinansen var lika med noll. *Frankfurter Zeitung* skrev samma sak. Men trots det har socialistiska historiker förmedlat uppfattningen att det var storindustrin som gav Hitler makten.

Flick (stålverk) skänkte pengar till NSDAP. Men det var inte stöd i vanlig mening utan en slags försäkring för framtiden Flick var övertygad om att Weimarrepublikens dagar var räknade (vilket ju var korrekt), och han satsade därför pengar på olika alternativ. I Nürnberg-rättegångarna 1947 avslöjades Flicks insatser för olika partier.





När nationalsocialisterna grep makten 1933 infördes ett planeringssystem av socialistisk modell som gjorde storindustrin beroende av staten från ungefär 1934. Då kunde nationalsocialisterna tvinga företagen att göra som de ville, men det var ett uttryck för den totala socialistiska kontrollen av företagsamheten. Före 1934 vägrade företagen att ställa upp. (Bilden från Berlin-olympiaden 1936).

Flicks bidrag	
Hindenburg	950.000
Brunning (Zentrum)	150.000
Sleicher	120.000
Traditionellt borgerliga	1.220.000
Hugenberg (Tyska nationella folkpartiet)	30.000
Franz von Papen (Zentrum)	100.000
Monarkister-konservativa	130.000
Vänsterblocket	100.000
Nationalsocialisterna	50.000

Siffrorna avser bidrag i RM och visar att de borgerliga fick 81,8% av bidragen, monarkister/konservativa 8,7%, det traditionella vänsterblocket (socialdemokrater och liberaler) 6,7% och slutligen nationalsocialisterna 2,8%.

Som vi ser skänkte Flick inte några större summor till NSDAP och man kan dra slutsatsen att den övriga storindustrin handlade på ungefär samma sätt. IG Farben och Krupp betalade inget alls. Krupp själv var ända till Hitlers maktövertagande en ivrig motstån-

dare till Hitler.

## 1934 blev industrin underkastad plansystemet

Men 1934 blev storindustrin ett lydigt redskap för Hitler. Då hade Hitler genomfört socialismen och koncentrerat all makt över företagen i statens och partiets hand. Gestapo övervakade alla och Himmler hade skapat koncentrationslägren, där Röhm, Straßer, Sleicher och många andra avrättades. 1934 visste alla i Tyskland vad som väntade dem om de inte lydde order från NSDAP.

Under kriget gjorde sig sedan storindustrin skyldig till många brott i samband med judeutrotning. Men att Hitler kom till makten med storindustrins ekonomiska hjälp är en myt som lanserats av socialistiska historiker, som dock aldrig lyckats belägga sin tes.

Dietmar von Kröhnert

### Litteratur:

- Fritz Thyssen: Jag betalade Hitler  
 James Pool och Suzanne Pool: Who Financed Hitler?  
 Wulf Schwarzwaller: Hitlers Geld  
 Korruption in Deutschland (Der Spiegel nr 47-50 1984)  
 Robert Wistrich: Who's who in the Nazi Germany  
 Henry Ashby Turner: German Big Business and the Rise of Hitler  
 Henry Ashby Turner: Faschismus und Kapitalismus in Deutschland

# BREV TILL CONTRA

## Lagar, förtryck, förbud — jagar bort företagen från Sverige

I vårt svenska samhälle — som i andra primitiva kulturer — inbillar sig våra politiska trollkarlar att de kan fördriva kriser och arbetslöshet med hjälp av besvärjelser. Utan att förtrötta upprepar de sin trollformel om ökad sysselsättning. Medan arbetslösheten — den verkliga, inte den officiellt redovisade — hela tiden växer.

Mycket kan åstadkommas med besvärjelser. Men inte riktiga jobb. Riktiga jobb kan endast skapas av den lilla minoritet av

medborgare som av högre makter utrustats med specialbegåvningen att kunna starta, driva och utveckla företag.

Våra trollkarlar har länge inbillat sig att de ostraffat kan plundra (medelst skatter och avgifter) och förtrycka (medelst otaliga statliga regleringar) företagarminoriteten. Ett ödesdigert misstag. Straffet har kommit.

Alltfler plundrade och misshandlade företagarmänniskor har förlorat lusten att utnyttja sin begåvning. Än värre. De bästa och skickligaste lämnar idag i en allt stridare ström vårt land. Senast var det Rausingarna med sitt företag Tetra Pak — vårt lands största och mest välskötta familjeföretag. Och rader av våra mest omistliga företag, stora som

små, förbereder sedan åratals systematiskt liknande utflyttningar. Inga lagar i världen kommer att kunna hindra dem.

Länder som Irland, Singapore och Hongkong har genom att erbjuda ekonomisk frihet utan plundring och förtryck kunnat locka till sig tusentals och åter tusentals utländska företag. En ekonomisk politik som skapat en enorm expansion i dessa stater.

Sveriges politiska överstepräster har förklarat sig önska att både företag och ägare ska stanna i Sverige. Dock utan att avslöja huru detta ska ske.

Man undrar om receptet är det gamla vanliga. Fler lagar och fler förbud. Mer förtryck och plundring.

Sven Rydenfelt

# Sabotage mot Castro

**Sedan 1961 bedriver gruppen Alpha 66 kamp mot Castros diktatur på Kuba. Alpha 66 är berett att tillgripa vapen — och gör det också i sin kamp på Kuba. Vid flera tillfällen har Alpha 66 sändt beväpnade grupper till Kuba. Contra har fått en intervju med Alpha 66s generalsekreterare Andres Nazario Sargen.**

Bland de många kubanska exilgrupperna som arbetar mot Fidel Castro finns Alpha 66 — som bl a genomför sabotage.

Det var revolutionshjälten Eloy Gutierrez de Menoyo som 1961 startade Alpha 66, sedan han kommit till insikt om att Castro inte skulle bli bättre än sin företrädare, Fulgencio Batista. Gutierrez kämpade tillsammans med Castro före revolutionen 1959, men greps 1965 och sitter sedan dess fängslad.

Bland dem som kämpat vid Gutierrez sida både före och efter revolutionen är Andres Nazario Sargen. Omedelbart efter revolutionen blev Nazario utnämnd till *commandante* — en heders titel som gavs till de främsta ledarna i kampen mot Batista. Men han fick inget officiellt uppdrag och anslöt sig snart till dem som på nytt tog upp den väpnade kampen, när Castro började föra en alltmer kommunistisk och prosovjetisk politik. Sedan Gutierrez arresterats tog sig Nazario till USA för att därifrån organisera Alpha 66s fortsatta arbete. Idag är Gutierrez ännu gruppens ledare, men i praktiken är det Nazario som i sin egenskap av generalsekreterare leder gruppen.

## För de revolutionära idealen

— Revolutionen skulle leda till positiva politiska och sociala förändringar och skapa demokrati med ökade rättigheter för arbetare och bönder. Istället blev Kuba en diktatur, säger Nazario och hävdar att det är just de revolutionära idealen som Alpha 66 kämpar för.

Även om gruppens ledare alltså fängslats har Alpha 66 fortsatt sin verksamhet på Kuba. — Vi genomför bl a sabotage mot fabriker, vägar, elektriska installationer och sockerplantager, för att därigenom skapa en "revolutionär stämning", säger Nazario. Alpha 66 har också gjort flera försök att döda ledande politiker och militärer, hittills dock utan framgång.

Nazario säger att det är svårt att uppge antalet medlemmar, eftersom gruppen i stor utsträckning bygger på spontana aktioner från frivilliga och sympatisörer över hela ön. Ofta är det bara några få personer bakom en sabotagehandling, men de sprider informationen om att det var Alpha 66 som låg bakom.

## Infiltration

Men också centralt planerade aktioner har genomförts. Under tiden mellan augusti 1980 och maj 1983 stod Alpha 66 för inte mindre än 26 försök att landstiga på Kuba med små kommandogrupper på mellan fyra och åtta man. Av försöken misslyckades 14 redan från början, men de återstående ledde till att 56 medlemmar i Alpha 66 lyckades ta sig in på Kuba, där de är aktiva idag. 1980 misslyckades ett infiltrationsförsök sedan gruppen nått Kuba. Alla blev arresterade. En sköts på platsen, medan tre andra dömdes till döden. En av dödsdomarna verkställdes nyligen, säger Nazario.

Generalsekreteraren i Alpha 66 påpekar att även om organisationen genomför attentat mot militära ledare har man för avsikt att samarbeta med Castro-fientliga delar av krigsmakten för att genomföra en kupp mot Castro, för att sedan kunna upprätta en bred nationell regering byggd på 1959 års revolutionära ideal.

## Inre uppror

Castro-regeringen har flera gånger försökt infiltrera Alpha 66, som har sitt högkvarter i Miami i Florida. En rad medlemmar i Castros säkerhetstjänst har öppet deklarerat att de skickades till Miami uteslutande i syfte att infiltrera Alpha 66. Nazario berättar att man gjort två försök att ta livet av honom.

— Alpha 66 är den enda organisation som sedan 1961 har varit av uppfattningen att bara ett inre uppror kan förändra systemet på Kuba, och vi har inte trott på en invasion från USA, säger Nazario. — Castro blir alltmer impopulär. Det ser man inte minst på att många kubaner slarvar i arbetet eller arbetar svart. Det är det enda sättet att protestera mot Castro som står öppet för många kubaner, det s k "tysta kriget", eftersom demonstrationer och fria media är förbjudna, avslutar Andres Nazario Sargen.

*Joachim Banrud*



*Alpha 66 arbetar — också genom väpnad verksamhet på Kuba — för att störta Fidel Castro.*

Contras notisavdelning har sammanställts av Carl G. Holm. Den innehåller redaktörens sammanfattningar och kommentarer till händelser i världen. De källor som refereras är inte direkt citerade, utan texten är redaktörens sammanfattningar av originalkällan, försvivitt inte annat markerats med citationstecken.

## Ansvarslösa myndigheter

När kärnkraftsolyckan i Tjernobyli inträffade ökade strålningsnivåerna i livsmedel. Och naturligtvis fanns det sedan länge fastställda gränsvärden för strålning i livsmedel (såg vad som inte är reglerat istället!). En gemensam EG-standard låg på 1 200 becquerel per kg, men både Sverige och Norge hade avvikande normer, 600 bq/kg.

Politisk panik utbröt i Sverige efter olyckan. Politiker och byråkrater måste visa sin handlingskraft. Det svenska gränsvärdet sänktes till 300 bq/kg, vilket ledde till att stora mängder utmärkta livsmedel fick kasseras. Och rennäringen fick en knäck så att den idag lever på statliga subventioner. Genom ett trollslag lyckades regeringen med en enkel åtgärd föra in en av de sista av statsapparaten oberoende grupperna i ett system där de tvingas känna "tacksamhet" gentemot staten. Renägarna har tidigare nästan mangrant röstat med moderaterna. Men vad händer nu, när de förvandlats från fria företagare till understödstagare? Hur många röster kan regeringspartiet vinna på det?

Till saken hör att en av de ansvariga i strålskyddsmyndigheterna själv skrivit en doktorsavhandling som visade att strålningsvärden på inmot 10 000 bq/kg var ofarliga.

I Norge tog man fasta på det förhållandet. Handlingskraften i Norge var också stor hos politikerna. Men Norge hade då en borgerlig regering och den var beredd att fatta beslut på rationella grunder, utan kortsiktiga opportunistiska hänsyn. Gränsvärdet i Norge höjdes från 600 till 6 000 bq/kg. Följden blev att den norska rennäringen räddades som oberoende verksamhet. Samtidigt som ingen som helst negativ effekt åstadkoms på folkhälsan.

Det kan för det svenska beslutet i ö särskilt noteras att Livsmedelsverket anför handelspolitiska skäl för sina rekommendationer om strålgrensar. I klartext, Sverige skall införa smyghinder för handeln för att gynna svenska producenter på svenska konsumenters och utländska producenters bekostnad. Stick i stäv mot alla högtidliga uttalanden om frihandel.

## SSU och miljön

SSU framstår alltmer som socialdemokraternas taktiska motdrag mot miljöpartiet. SSUs sedvanliga frågevända på börsföretagens bolagsstämmor handlade i år till största delen om miljöfrågor. Frågorna hade inget – eller nästan inget – att göra med de aktuella bolagens verksamhet utan var formulerade så att de skulle få fram underlag för framtida kampanjarbete i miljöfrågor. Det var dock inte alla SSU-are som var införstådda med de nya riktlinjerna från centralt håll. På Atlas Copcos bolagsstämma väckte det inte så liten munterhet när den utsände SSU-aren fick en motfråga på SSUs tidigare utsända skriftliga fråga. Vad menar ni egentligen, vi förstår inte riktigt frågan? SSU-aren var mer än vanligt ärlig och förklarade att han inte heller hade en aning. Frågorna var ju sammanställda på kansliet, och han förstod dem inte själv.

Även i andra avseenden driver SSU miljöfrågorna på ett sätt som gör att man försöker ta luften ur både Miljöpartiets och centerns centrala budskap. Att det är en "roll" som SSU spelar behöver det inte råda något tvivel. Samtidigt som SSU flirtar med miljöopinionen gör de tunga företrädarna för LO klara och entydiga uttalanden om att Sverige inte har råd med vilka miljöinsatser som helst. Vi lever ju trots allt på att industrin skall vara konkurrenskraftig. Genom att på detta sätt laborera med olika avsändare med motstridiga budskap hoppas socialdemokraterna tydligen kunna locka

till sig fler väljare. Frågan är om svensken är så lättlurad.

## Nej till busstrafik

Efter två års betänketid har regeringen vägrat Sven-Erik Mohlin tillstånd att bedriva busstrafik mellan Härjedalen och Stockholm. Kommunikationerna mellan Härjedalen och Stockholm är undermåliga. Under vintersäsongen går det dock bussar från Stockholm till Härjedalen med fjällturister. Den trafiken drivs av SJ. Men tidtabellerna passar naturligtvis inte alls de härjedalingar som vill besöka Stockholm. Och SJ är inte intresserat av att köra annat än under vintersäsongen. Det var för att tillgodose hemortens efterfrågan som Mohlins bussar redan 1974 begärde tillstånd. Men genom åren har det blivit många ansökningar – och många avslag. I Härjedalen är det inte bussresenärerna som får avgöra om det skall gå några bussar utan det är byråkrater i Stockholm som bestämmer att härjedalingarna inte ens skall få chansen att välja bussen.

(Länstidningen, Östersund)

## Sjukhus som inte får rädda liv

Vid ett av Sveriges två privata sjukhus, Carlanderska sjukhuset i Göteborg, finns det något som heter Scandinavian Heart Center. Det är främst avsett för utländska patienter, men tar sig också an svenskar. Tidvis har Scandinavian Heart Center haft överskottskapacitet och varit beredd att ta emot patienter från de överbelastade offentliga sjukhusen i Göteborg. Man har också erbjudit sig att genomföra hjärtoperationer åt Göteborgs kommun och åt landstingen i

JAG HAR FULLT FÖRTROENDE FÖR GEORG ANDERSSON OCH MATS HELLSTRÖM. VI SOM INTE KAN UTTRYCKA OSS BEGRIPLIGT MÅSTE HÅLLA IHOP!

£





området. Till priser som motsvarar vad kommunen och landstinget får betala för att genomföra dem i egen regi.

Sjukvårdsstyrelsen i Göteborg har i nio kända fall vägrat att betala för vård åt personer som skulle kunna få omedelbar hjälp vid Scandinavian Heart Center, men som i stället placerats i kommunens vårdkö, med väntetid på åtta månader. De nio har avlidit under väntetiden. Nio människor som dött på grund av stelbent sjukvårdspolitik i Göteborg. (GT, Göteborg)

## Lediga jobb — men arbetslöshet

En av våra läsare i Pajala skriver ett brev om arbetslösheten där. Arbetslösheten i Pajala är hela 11,6 procent. Men de företag som behöver folk kan ändå inte få tag på några. Alatalos snickeri i Saivomuotka skulle t ex omedelbart behöva 10-12 man, men får inga. Alatalos svårigheter att få tag på folk beror delvis på den höga arbetslöshetsersättningen. Och den 1 juli 1987 höjs ersättningen med ytterligare 12 procent — en siffra som naturligtvis på inget sätt är aktuell när det gäller lönerna för dem som *har* arbete.

Trävaruindustrin i Pajala har strålade tider — inget tillverkas på lager, allt kan säljas direkt. Men trävaruföretagen kan ändå inte få fram folk. Däremot går det bra att få fram subventioner till statliga LKABs gruvor, som går med förlust.

## Om Sydafrika-bojkott

Vi citerar ur LO-Tidningen nr 10 1987: "Regeringen bör inte binda sig för en total handelsbojkott. Det säger Håkan Arnelid, internationell sekreterare på Metall. . . Regeringens egen Sydafrika-utredning visar att det är stor risk för att det sydafrikanska storföretaget Boart övertar de marknadsandelar som idag innehas av Sandvik, Secoroc och Atlas Copco, säger Håkan Arnelid. Det kan i sin tur innebära att Boart vinner terräng även på andra marknader, och det är knappast en vettig effekt av en svensk bojkott. När regeringen utformar sanktionerna bör man också ta hänsyn till sysselsättningseffekterna i Sydafrika, menar Metall. Om företagen läggs ned kommer ett stort antal svarta arbetare och deras familjer att drabbas. Vi har ett ansvar för dem. . . I Sydafrikadebatten har Metall hävdat att en total svensk handelsbojkott kan försvåra det stödarbete som man under många år bedrivit i Sydafrika, bl a genom facken på de svenska företagen. . . Det viktiga är att man inte binder upp sig för en total bojkott, utan att man noga prövar effekterna av varje åtgärd."

## Nej till besparingar — och bättre vård

Landstinget i Bohuslän har gjort en studie av de ekonomiska konsekvenserna av de långa köerna på höftledsoperationer. Det är naturligtvis enkelt att konstatera att köerna resulterar i mänskligt lidande. Men Bohuslänstudien visar att de också medför ekonomiska förluster. Väntetiderna är två-tre år. Under tiden går människor sjukskrivna. Vilket kostar både i sjukpenning och förlorade arbetsinsatser. Om man tog pengar från Försäkringskassan för att öka operationskapaciteten så skulle affären ge överskott för samhället! Och på köpet skulle människor bli friska tidigare! Studien i Bohuslän visade att Försäkringskassan skulle kunna minska sina utgifter med 25 procent — trots att man tog hänsyn till de kostnader som skulle täckas av Försäkringskassan i samband med att man "arbetade bort" köerna. Bohuslän gick till regeringen och bad att få genomföra denna förnuftiga åtgärd. Svaret blev avslag. Kommer inte på fråga att bolla mellan olika statliga utgiftskonton — även om samhället skulle tjäna på saken.

## Privata läkare effektivare

För några år sedan startades Uppsala Hemläkarjour AB, ett företag som erbjöd Uppsalaborna en service som landstinget inte klarade av. Sedan UHAB blivit en stor succé följde landstinget efter. Genom en överenskommelse mellan UHAB och landstinget har UHAB på entreprenad skött ett par distrikt åt landstinget, medan landstinget skött andra distrikt i egen regi.

Den här organisationen har gett utmärka möjligheter till vetenskapliga studier. Det har gått att jämföra liknande verksamheter som drivits i privat och offentligt regi. Kostnaden för en besökt patient är för UHAB 288 kronor, medan landstingets kostnader är 368 kronor. Det privata företagets lägre kostnader förklaras delvis av att man hinner med fler patienter per dag. Trots att den privata verksamheten är effektivare har landstinget i Uppsala beslutat att säga upp kontraktet med UHAB och överta verksamheten i egen regi.

## Statens uppgifter

Vid den libertarianska (nyliberala) världskonferensen i Stockholm förra året gjorde ekonomiprofessorn Ingemar Ståhl från Lund en intressant genomgång av svensk skattepolitik och den svenska offentliga sektorns uppgifter.

Låt oss börja med skattepolitiken där Ståhl tog hänsyn till hela skattebelastningen, dvs även mervärdeskatt och sociala avgifter, vid sina beräkningar. Han tog också med de effekter som uppstår genom att olika bidrag sjunker om inkomsterna ökar.

Resultatet av Ståhls beräkningar är att det i stort sett inte är någon skillnad mellan marginaleffekterna för en normalinkomsttagare och en höginkomsttagare. I bägge fallen är effekten orimligt hög. Enligt Ståhls beräkningar drabbas höginkomsttagaren av en marginaleffekt på 88% (varav moms 20%, inkomstskatt 80% och sociala avgifter 35%) och genomsnittsinkomsttagaren har en marginaleffekt på 84% (moms 20%, inkomstskatt 50%, sociala avgifter 20% och minskning av förmåner 26%). Höginkomsttagaren får kvar 12% av bruttot, medelinkomsttagaren 16%. Resultatet av en så orimlig skattebelastning är naturligtvis att många affärer aldrig kommer till stånd. Snickaren får inte reparationsjobbet på läkarens villa eftersom läkaren inte har råd — han gör jobbet själv istället, trots att snickaren skulle göra det mer än dubbelt så snabbt. Ja snickaren måste vara mer än åtta gånger så duktig som läkaren för att det skall ekonomiskt löna sig för läkaren att anlita honom.

När nu skatterna är så orimligt höga, får vi något för pengarna, frågar Ståhl. Visst. Ungefär 5% av bruttonationalprodukten satsas på grundläggande skydd åt medborgarna (försvar, polis etc). Ytterligare 3% satsas på kommunikationer och infrastruktur. 13% går till "välfärdsstaten" (sjukförsäkring, arbetslöshetsunderstöd etc). 16% går till pensionärerna. 5% går till de "rika" (ränta på statsskulden, betalas till dem som har obligationer bl a). 10% går till barn under 15 år (och ytterligare 3% till utbildning av dem som är äldre). Inemot 8% av BNP satsas via staten på olika påtryckargrupper (jordbrukare, hyresgäster osv). Och sedan, i slutänden kommer mellan 2 och 3% de svaga i samhället till del. Det rör sig om ungefär 300 000 personer som delar på dessa pengar. Och delade man dem jämt mellan de berörda skulle det räcka till ett belopp tre gånger så stort som minimipensionen till var och en. Men alltför mycket försvinner på vägen.

Är då inte de sjuka, de arbetslösa, pensionärerna osv grupper som är "svaga"? Nej, menar Ingemar Ståhl. Vi är alla sjuka då och då, vi kommer flertalet att bli pensionärer, vi har alla varit skolelever. Det är fråga om en omfördelning som naturligen borde skötas inom ett försäkringssystem och av medborgarna själva, inte av staten.

# UTLANDS-NYTT

## Rättegången mot Klaus Barbie

Flertalet svenska media har — som vanligt kanske man skulle säga — misslyckats med att förmedla väsentliga fakta i den aktuella rättegången mot krigsförbrytaren Klaus Barbie i Lyon.

Först några ord om advokaten, Jacques Vergès. Hans far var aktiv kommunist och han har en solid bakgrund på den yttersta vänsterkanten. Att han ställer upp som Barbies försvarare förefaller att ha att göra med Vergès engagemang i Algeriet-kriget. Vergès vill i sitt hat mot den franska högern försöka jämställa de franska insatserna i kriget i Algeriet med vad tyskarna gjorde i Frankrike under Andra världskriget.

Om vi sedan ser på innehållet i rättegången så är det viktigt att komma ihåg att Frankrike — i motsats till hur det var under Barbies egen tid i Lyon — är en rättsstat. Åtalet håller sig därför strikt till lagens paragrafer. Och då kan följande konstateras: För krigsförbrytelser har Frankrike en preskriptionstid på tjugo år. Barbie kan alltså inte åtalas för krigsförbrytelser. Han har redan åtalats — och i sin frånvaro dömts — för krigsförbrytelser. Men det var redan i början av 1950-talet. Och enligt fransk lag gäller också dels att man inte kan dömas två gånger för samma brott, dels att en dom som inte verkställts på tjugo år förfaller. Barbie behöver därför inte avtjäna något straff för krigsförbrytelser över huvud taget.

Och det faktum att han redan dömts för krigsförbrytelser gör att domstolen av formella skäl inte kan behandla en hel del av de allvarigaste anklagelserna som kan riktas mot Barbie.

Vad gäller då rättegången i Lyon? Jo, i fransk lag finns ett brott som beskrivs som "brott mot mänskligheten". Det brottet saknar preskriptionstid, och det är för brott mot mänskligheten som Barbie idag står åtalad. Till de brotten kan alltså bara räknas de brott som Barbie inte dömdes för under 1950-talet. Men med tanke på hans framfart i Lyon under kriget finns det en hel del att välja på ändå.

I den första prövningen av åtalspunkterna inför rätten i Lyon (vilket gjordes redan 1986) fastställdes att förföljelse av judar (som en del i den tyska folk mordspolitiken) skulle anses vara ett brott mot mänskligheten. Franska motståndsmän överklagade sedan detta beslut och en högre domstol fastställde sedan att även tortyr och mord på dem som motarbetade den som begick brott mot mänskligheten skulle räknas in under brottsrubriceringen brott mot mänskligheten. Vad Barbie idag står åtalad för är alltså dels mord och tortyr i samband med

förföljelse av judar, dels mord och tortyr avseende ett mycket begränsat antal motståndsmän. Den omtalade motståndsmannen Jean Moulin är dock inte någon av de som Barbie anklagas för att ha bragt om livet. Kontroversen kring hur Moulin förrådes och döklades kommer alltså över huvud taget inte att prövas i rättegången mot Barbie.

## 100 000 döda i Vietnam

En studie som nyligen utgetts vid Berkeley-universitetet i Kalifornien kommer fram till att ungefär 100 000 människor avrättats av politiska skäl i Vietnam sedan det kommunistiska maktövertagandet 1975. Under flertalet av dessa år har Vietnam varit största mottagare av svensk u-hjälp.

## Rubel till Nicaragua

Enligt uppgifter från Vita huset har Sovjet hittills pumpat in ungefär 15 miljarder kronor i Nicaragua. Inemot fyra miljarder har satsats på militär infrastruktur (t ex flygplatser), ytterligare fyra miljarder på militär utrustning och över sex miljarder kronor har getts i "allmänt ekonomiskt bistånd". USA har hittills gett Contras en blygsam hjälp på cirka 700 miljoner kronor.

(Deutschland Magazin)

## Fri marknad i Polen

Den fria marknadsekonomin har många hängivna anhängare bland polska ekonomistudenter. Det berättar Lawrence W. Reed, knuten till *Foundation for Economic Education* i USA efter en föreläsningsresa till Polen. Reed berättar: "Det femtiotal studenter som samlades för att lyssna till min första föreläsning lyssnade intensivt och ställde sedan frågor som avslöjade kunskaper som jag inte ens kunnat drömma om. Deras hängivenhet för den fria marknadens sak var intensiv och akademisk." Reed berättar att han fick veta att studenterna läste skrifter av tänkare som Ludwig von Mises och Friedrich von Hayek och att den "österrikiska skolan" stod högt i kurs. Böckerna går att få tag på på den svarta marknaden i Polen.

(Freedom Network News)

## Den sanna planekonomin

Sovjetkännaren Alec Nove, en av Västs främsta experter på planekonomi, berättar i boken *The Economics of Feasible Socialism* att sovjetiska matematiker beräknat hur mycket arbetskraft som skulle gå åt för att göra en fullständig och komplett ekonomisk plan för ett år i Sovjetrepubliken Ukraina. Hela världens befolkning skulle få full sysselsättning i tio miljoner år med den planen. För andra året skulle dock arbetet gå flera miljoner år snabbare.

## Östtyskland fortsätter upprustningen

Östtyskland ökar i år satsningen på krigsmakten med 1,1 miljarder mark. Totalbudgeten uppgår till 19,4 miljarder mark. Pengarna används bl a för att införskaffa sovjetiska stridsvagnar av typ T-72 och för att byta ut gamla Frog-robotar mot moderna SS-21. För uppbyggnad av anläggningar (befästningar) åtgår 4,3 miljarder mark. Utöver den officiella militärbudgeten ligger de halvmilitära förbanden som t ex *Kampfgruppen der Arbeiterklasse* och *Gesellschaft für Sport und Technik*. Dessa organisationer uppskattas av experter i Väst kosta ungefär 900 miljoner mark. Till kostnaderna räknas inte heller det arbete som går förlorat genom värnpliktstjänstgöringen.

(Deutschland Magazin)

## Den australiska modellen

Universitetet som inte kostat några skattekronor uppförs just nu i privat regi av mångmiljonären Alan Bond, mannen bakom Australiens satsning i America's Cup, i Miami i delstaten Queensland här i Australien. Universitetet — Bond University — blir billigare för utländska studenter än de statliga universiteten i deras hemländer. Och ändå får lärarna högre löner än sina statligt anställda kollegor. Kvaliteten på utbildningen blir överlägsen den i statliga universitet.

Härnere i delstaten Nya Syd Wales kommer Sydneys skyline att kompletteras med en alwegbana, som även den kommer att uppföras i privat regi utan skattemedel. Kanske mest fantastiskt för svenska öron är att föredrag har ordnats i samtliga australiska delstaters huvudstäder om *den privata sektorns möjligheter att svara effektivare än den offentliga för äldreomsorgen*, inte av högeroppositionen utan av Australiens socialdemokrater.

Bidrag till en viss högerorganisation, vars verksamhet och inriktning helt svarar mot Contras i Sverige, är avdragsgilla i Australien. Organisationen *the Centre for Independent Studies* är bärare i mängden av konservativa och libertarianska organisationer — "think tanks" — här, och oppositionsledaren John Howard ryggar inte för att offentligt ge dem sitt stöd. Och Howard skulle vinna ett val om det hölls idag.

Den australiensiska mentaliteten är uppenbarligen annorlunda jämfört med den svenska. I Sverige är privata arbetsförmedlingar förbjudna. I Australien är de tillåtna. Privata företag är populära i Australien. Ett exempel i mängden: När de statliga bussbolagen nyligen höjde sina priser med 9 procent p g a inflationen (som förorsakats av höjda bensin- och personalkostnader, i sin tur förorsakade av fackföreningarna), så nöjde



sig de privata bolagen med en höjning på 5 procent.

Ett annat exempel är service och valmöjligheter när man äter ute. *Pizza Hut* lovar en gratis pizza om den inte serverats inom tio minuter från beställningen.

Socialdemokraterna i Australien har inte varit vid makten länge. Högern har tidigare styrt landet i 23 år. Men när socialdemokraterna nu väl är vid makten, har de valt att avstå från experiment som manipulerar den fria företagsamheten.

Rune Westin

## Kommunistisk gruvorganisation

Den kommunistiske ordföranden i brittiska gruvarbetarförbundet Arthur Scargill och hans franske kollega Augustin Dufresne har bildat en internationell gruvarbetarfederation i Paris. Officiellt har den nya organisationen tillkommit för att överbygga "klyftan" mellan Fria fackföreningsinternationalens (där svenska LO är med) gruvarbetare och de gruvarbetare som "organiseras" i Sovjetkontrollerade World Federation of Trade Unions (WFTU), med högkvarter i Prag. Den nya organisationens adress i Paris låter ju respektabel, men de ryska kontakterna är uppenbara. Kontoret öppnades i närvaro av Michail Srebniy, organisationens vice ordförande. Generalsekreteraren, fransmannen Alain Simon, har tidigare arbetat vid WFTU och man försökte också via franska kommunister ordna visum för två ryssar som skulle arbeta vid den nya organisationen. De vägrades dock visum.



## Stöd till Contras

Bilden är tagen vid en stöddemonstration för Contras i Miami. Närmare 20 000 människor deltog i demonstrationen. 99% av demonstranterna var exilnicaraguaner. Det bor ungefär 70 000 flyktingar från Nicaragua i Florida. Ungefär 100 motdemonstranter dök upp — nästan alla amerikanska kommunister.

## Miriam Makeba talar ut

När Miriam Makeba, den kända sydafrikanska sångerskan med "klick"-soundet, härförleden besökte Oslo talade hon ut om s k apartheidmotståndare som säger sig tala för de svarta afrikanerna. "Vi är dödströtta på folk som talar om för oss hur vi skall leva hemma och ute i världen. Det verkar som om vi alltid skall ha någon som talar om för oss vad vi ska göra" sa Miriam Makeba sedan hon kritiserats för att ha uppträtt tillsammans med Paul Simon (Simon i den gamla duon Simon & Garfunkel). Simon har spelat i en skiva i Sydafrika och bojkottas därför av "apartheidmotståndare" i England. Makeba hävdade att aktionerna mot Paul Simon var organiserade av "totalt förvirrade människor som inte vet vad de gör". Miriam Makeba läste också lusen av FNs specialkommitté som för en förteckning över olika bojkottade artister.

Miriam Makeba berättade för den norska tidningen *Verdens Gang* om sydafrikanska artister som aktivt motarbetar apartheid i hemlandet, men som ändå bojkottas när de skall uppträda i England.

## Dollar går hem i Öst

Contras i Nicaragua är delvis utrustade med vapen och ammunition från Polen och Rumänien. Vapnen har köpts in på den internationella marknaden för insamlade amerikanska dollar. För tillräckligt mycket dollar ställer Sovjets satellitstater upp med vapenförsäljning. Contras har också kinesiska vapen, men där ligger det politiska skäl bakom beslutet att leverera vapnen.

(GT, Göteborg)



Till Sverige släpps bara de sydafrikaner in som kan bevisa att de har de enligt Invandraverket godkända åsikterna. Svarta medlemmar i den stora oppositionsrörelsen Inkatha har vägrats visum för att studera svenska MBI, bara för att ta ett exempel.



# UNITA och frihetskampen i Angola

UNITA är en kämpande frihetsrörelse som bör få svenskt stöd, menar Tommy Hansson.

I Angola, som styrs av det marxistiska och starkt Sovjet-beroende MPLA, dödades i februari i år 32 personer med anknytning till den av Simao Toco grundade *Vår frälsare Jesu Kristi kyrka i världen*. Händelsen, som omtalades i nyhetstelegram från TT-AFP, ägde rum i den angolanska huvudstaden Luanda i samband med demonstrationer utanför ett fängelse. Detta är inte första gången MPLA-regimen besläs med grymheter mot religiöst troende.

MPLA har i ord och handling avvisat all aktiv religionsutövning sedan den kom till makten i början av 1976. MPLA-ledaren och det självständiga Angolas förste president Agostinho Neto citerades ha sagt att "ingen kan vara en lojal MPLA-medlem och kristen samtidigt." Idag heter MPLAs ledare José Eduardo dos Santos och han kan knappast sägas omfatta någon mer tolerant inställning till religionen. En som vittnat om detta är bl a den katolske prästen fader Bernardo Bongo, som flytt från MPLA-kontrollerat område till befrielseområdet UNITA, för att undgå regimen förföljelse mot religiösa.

I slutet av 1986 besöktes de av UNITA kontrollerade områdena i Angola av pastor Maurice Dawkins från organisationen *Black Americans for a Free Angola* och borgmästare John Smith från Prichard, Alabama, generalsekreterare i *World Conference of Mayors*. Besökarna kunde berätta om ett imponerande samhällsbygge i det fria Angola.

Dessa hade av fader Bongo fått höra talas om MPLA-regimens indoktrinering av skolbarn i marxism-leninismen och ställde detta i motsats till förhållandena i det UNITA-kontrollerade Angola, som beräknas omfatta cirka en tredjedel av landets territorium. I stark kontrast till det marxistiska undertryckandet av yttrandefriheten och religionen och användandet av kemiska vapen och terrorism av MPLA, såg vi livskraft, beslutsamhet, hopp och praktiserandet av demokratiska principer av åsiktsfrihet, religion och tankefrihet i UNITA". (Kwacha News, organ för Free Angola Information Service, Washington, D.C.)

Det är naturligtvis ej endast inom religionens sfär som den marxistiska MPLA-regimen föraktar och motarbetar mänskliga rättigheter. UNITA uppger i en kommuniké den 27 januari i år att 1 000 personer avlidit av matförgiftning i Cazenga, en förstad till Luanda. Maten skulle ha distribuerats av kubanska soldater och ursprungligen varit ämnad för befolkningen på UNITA-kontrollerat område, men hamnat på fel plats.

Det finns kanske anledning att ta dylika uppgifter med en viss nypa salt. Som bekant ingår spridandet av desinformation som ett led i krigförande sidors propaganda. Ändå är uppgifter av den här karaktären så pass allvarliga att den mänskliga anständigheten kräver att den svenska regeringen — som ger MPLA-regimen 200 miljoner kronor

ärligen i bistånd — kräver besked av MPLA. Har den påstådda matförgiftningen verkligen inträffat? Regeringen borde skicka ner en delegation för att ta reda på hur det förhåller sig.

Det är också lämpligt att en sådan delegation inforrdar besked om uppgifterna om förföljelse av religiöst troende i Angola. Givetvis bör man då tala med såväl representanter för regeringen som företrädare för UNITA, som oavsett vad man må anse i övrigt representerar en betydande del om inte en majoritet av Angolas folk.

Problemet med den svenska attityden synes vara att man sedan länge bundit upp sig för en pro-MPLA-ståndpunkt, i den måhända ärliga tron att man då stöder Angolas folk samt gör en insats mot apartheid. Då bortser man emellertid från att MPLA konsekvent sedan 1976 motsatt sig alla krav på fria, allmänna val i enlighet med det centrala Alvor-fördraget av den 15 januari 1975, och från att MPLA för sin fortlevnad vid makten är beroende av närvaron av cirka 45 000 kubanska soldater och annan militär personal. Man bortser även från att även om UNITA får visst stöd av Sydafrika, så får man stöd från många andra håll dessutom — från exempelvis USA, Frankrike, Kina, Marocko, Saudi-Arabien, Senegal, Elfenbenskusten, Zaire, Togo m fl länder.

Försöken från MPLAs vänner att utmåla befrielseströrelsen i Angola som något slags marionett för Sydafrika är inte med sanningen överensstämmande. UNITA får ett begränsat stöd, ekonomiskt och militärt, från Sydafrika, visst — men detta stöd är inte alls så avgörande som det ibland sägs. Nationalistströrelser har i alla tider accepterat stöd från olika håll utan att nödvändigtvis godkänna den ideologi som givarna bekänner sig till. Dessutom är UNITA en nästan hundra procentigt svart rörelse, som saknar praktiska möjligheter att driva apartheid i Angola även om man så skulle önska.

Det är dags för Sverige att ompröva sin officiella hållning till Angola. Och även om regeringen inte i enlighet med riksdagsman Birger Hagårds (m) motion vill drastiskt minska biståndet till den nuvarande regimen, så kan man i alla fall ge humanitär hjälp. På ett område som är ungefär lika stort som Sverige finns ett fåtal fullt utbildade läkare, vilket säger något om de medicinska vårdbehoven. Sverige skulle här kunna samarbeta med den fristående franska organisationen *Medecins sans Frontières* (läkare utan gränser) som är verksam i det fria Angola.

För undertecknad finns i varje fall inga tvivel om att UNITAs ledare Jonas Savimbi — son till baptistpastorn och stinsen Lot Savimbi — är en betydligt mer acceptabel ledare för Angolas folk än vad dos Santos är.

Tommy Hansson

Tommy Hansson är ordförande i Svenska Angola-grupperna.



Kubans inflytande på MPLA-regimen i Luanda är stort. Här en jättebild på Angolas nu avlidne president Agostinho Neto och Kubas Fidel Castro vid ett gemensamt evenemang.

# Ekonomisk demokrati och rättvisa

**Radikala delar av fackföreningsrörelsen har drivit krav på "ekonomisk demokrati" utan att möta principiellt motstånd från borgerliga politiker. Ekonomisk demokrati som det definieras på vänsterkanten står i motsatsställning till andra viktiga begrepp som rättvisa. Det är inte på bekostnad av andra utan till andras nytta som uppfinnare och kapitalister skapar företag som de tjänar stora pengar på.**

En av de senaste tio årens mest uppmärksammade politiska stridsfrågor i Sverige har varit frågan om *ekonomisk demokrati*. Frågan har drivits fram främst av radikala delar av fackföreningsrörelsen. De borgerliga politikerna har dock inte tagit ställning mot den *ekonomiska demokratin* som sådan. De har bara sagt att radikalerens *medel* för att uppnå den ekonomiska demokratin (t ex löntagarfonderna) har varit felaktiga, men att själva målet är bra och omfattas även av de borgerliga.

Syftet med den här artikeln är att visa att ekonomisk demokrati *i sig*, sådan som den definieras på vänsterkanten, inte är önskvärd och att alternativet, som är önskvärdt, är *rättvisa*.

Ekonomisk demokrati i vänsterns tappning betyder utjämning av inkomster, förmögenheter och ekonomisk makt. Den ekonomiska demokratin är uppnådd när alla har ungefär lika mycket pengar och ekonomisk makt. Ekonomisk demokrati är därför *orättvis*.

En rättvis princip är "till var och en efter sin produktion". Eftersom olika människor är olika produktiva skall olika människor ha olika mycket pengar och ekonomisk makt. Om det skall vara rättvisa.

## Politisk makt och ekonomisk makt

Men är inte ekonomisk maktkoncentration farlig och skadlig, eftersom politisk maktkoncentration är det?

Svaret på den frågan är nej. Det finns en väsentlig skillnad mellan politisk makt och ekonomisk makt. Politisk makt är grundad på våldet, medan ekonomisk makt är grundad på intellektet. Politisk maktkoncentration innebär förtryck; det gör inte ekonomisk maktkoncentration.

Det är kontrollen över polisen, fängelserna och eventuellt militären, som ger politikerna deras makt. Politikerna kan ju inte tvinga medborgarna att efterlyda lagarna och påbuden om de inte kan hota med att släta tredskande medborgare i fängelse. Det är

polisen och fängelserna som gör att medborgarna finner sig i de tryckande lagarna och de konfiskatoriska skatterna.

Utan polisen och fängelserna skulle riksdagen bara vara en maktlös diskussionsklubb.

Ekonomisk makt är inte grundad på våld. På det ekonomiska området har människorna (i ett fritt, kapitalistiskt samhälle) att göra med varandra genom att byta värde mot värde. Säljaren av en vara eller tjänst byter sin produkt mot kundens pengar, frivilligt, till ömsesidig nytta. Utan våld.

En person som använder våld för att komma över ekonomiska värden, t ex en bankrånare eller bedragare (bedrägeri är en indirekt form av våld) är i ett kapitalistiskt samhälle en brottsling, som blir efterlyst av polisen och straffad.

Principerna fri handel och ömsesidig nytta gäller även mellan arbetsgivare och löntagare. I ett fritt, kapitalistiskt samhälle kan arbetsgivaren inte skjuta eller sätta i fängelse en löntagare som vägrar att ta anställning hos honom. Arbetsgivaren måste betala en konkurrenskraftig lön för att locka löntagaren att arbeta hos honom. En lönecheck är inte detsamma som en gevärspipa, som filosofen Ayn Rand uttryckte det.

Ekonomisk makt är förmågan att hantera ekonomiska värden. Den är grundad på produktion och produktion är grundad på intellektet. Det är förnuftet som är grunden för all produktion.

Människor måste skaffa sig kunskaper om naturens lagar för att kunna behärska naturen och leva. Människor har inga medfödda instinkter som säger henne hur hon skall göra för att producera vete, skor, elektricitet, stål, datorer, penicillin etc. Det moderna industrisamhället förutsätter därför hjärnarbete. De mest produktiva människorna är de som gör det mest avancerade hjärnarbetet. Industrisamhället är byggt av vetenskapsmän som Isaac Newton, Louis Pasteur och Albert Einstein; av uppfinnare som James Watt, Thomas Edison och bröderna Wright; av kapitalister som

Henry Bessemer, Henry Ford och Ruben Rausing.

I det samhälle där människorna avser sig våldet, m a o det fria samhället, blir det de mest rationella och intellektuellt produktiva som skapar mest pengar och ekonomisk makt. "Fördelningen" av pengarna och den ekonomiska makten blir då *rättvis*, inte jämlik.

När våldet blir inblandat i ekonomin, dvs när ekonomin blir politiserad, då blir det de som är mest sluga, brutala och hänsynslösa som skapar mest pengar och makt (som i dagens öststater och de flesta u-länder).

## Ekonomiskmaktochdesvaga

Vänstermänniskor gör gällande att det behövs ett "starkt samhälle", m a o en politisk maktkoncentration, för att skydda de svaga från ekonomisk maktkoncentration.

Dessa vänstermänniskor har fel. Den som uppnår ekonomisk makt i ett kapitalistiskt samhälle gör det inte *på bekostnad* av de svaga. Thomas Edison t ex uppfann inte glödlampor, fonografen och filmprojektorn på bekostnad av dem som inte uppfann glödlampor, fonografen och filmprojektorn. Ruben Rausing skapade inte Tetra Pak på bekostnad av dem som inte skapade Tetra Pak.

Sanningen är den motsatta till vad socialisterna hävdar. Det är de ekonomiskt och intellektuellt starka som har gjort den största nyttan för de svaga. Om det inte hade varit för vetenskapsmännen, uppfinnarna och kapitalisterna så skulle inte de svaga i västländerna idag ha tillgång till rent vatten, hygieniska bostäder, elektricitet, effektiva läkemedel, näringsrik mat etc. I u-länderna och öststaterna får de svaga dö som flugor ännu idag, eftersom de intellektuellt starka i u-länderna och öststaterna är fjättrade av politikerna. I de länder där det inte råder åtminstone ett stort inslag av ekonomisk frihet svälter de svaga ihjäl.

Det "starka samhället" är en fara för de svaga. Det är det fria samhället som är de svagas räddning.



*Ekonomisk demokrati är en propagandaterm som inte får blandas ihop med politisk demokrati. Ekonomisk demokrati som det används av fackföreningsrörelsen innebär en politik där medelmåttor får ta över och förvalta värden som de inte själva kan skapa, samtidigt som de som har skaparkraft hämmas i det arbete som skulle gynna alla.*

Ekonomisk demokrati innebär att medelmåttor får ta över och förvalta ekonomiska värden de själva inte kunde skapa. Följden blir vanskötsel. De ekonomiska värden en människa inte själv förmår skapa förmår hon inte heller att förvalta. Se på den offentliga sektorn. Skolorna, sjukhusen, SIDA osv har fått mer och mer pengar år efter år.

Medelmåttorna i förvaltningarna har använt pengarna så dåligt att idag lämnar många barn skolan utan att ens kunna läsa och skriva ordentligt, sjuka människor får ligga i sjukhuskorridörer eller vänta i flera år på operationer, människor i u-länder får svälta ihjäl därför att SIDA:s projekt har förstört värdefull jordbruks- och betesmark.

## Varför?

Varför har socialisterna kunnat komma så långt med den ekonomiska demokratin i Sverige, om den nu är så skadlig? Varför har vi fått löntagarfonder, MBL, statliga företag osv?

Därför att de borgerliga intellektuella och dito politiker inte har ifrågasatt de fundamentala premisserna som den ekonomiska demokratin bygger på. "Demokrati" är ett ord med en oerhört stark positiv laddning i dagens Sverige. De borgerliga intellektuella och dito politiker har därför varit rädda och

har accepterat den ekonomiska demokratin påstådda önskvärdhet utan att egentligen tänka igenom saken.

Det finns en läxa att lära av detta. Så länge som man inte ifrågasätter en ideologisk motståndares premisser så för man debatten på hans villkor. Vänsterns sk "problemformuleringsprivilegium" består av att vänsterns motståndare inte vågar eller orkar ifrågasätta vänsterns premisser. För att upphäva "problemformuleringsprivilegium" krävs att vi förkastar vänsterns felaktiga premisser, speciellt dess mest fundamentala premisser (som t ex kollektivismen och altruismen).

De mest fundamentala premisserna är vad ämnet filosofi handlar om. Vi måste ta till oss den rationella filosofin, som lägger fast de riktiga fundamentala premisserna, på vilka vi kan bygga en rationell, frihetlig politik på.

*Henrik Unné*

## FRIHETENS RÖST

antisocialistisk  
teletidning  
Telefon  
08-52 48 99

# RAD annonser

*Välkommen med radannonser. Annonspri-  
set är 25:- för högst sex rader. Bifoga betal-  
ningen vid annonsbeställningen.*

## Juridisk hjälp

Bouppteckningar, testamenten, äktenskaps-  
förord, övriga juridiska uppdrag. Tel 08-  
739 09 76, sällast efter 18.00.  
Jur kand Dennis Brinkeback

## Frågor och svar

Vem är John Galt? Ring 08-94 75 88 för  
besked (kvällstid).

## Köpes

Aino Kuusinens bok *Nästan alla skola dö*.  
Kurt Böhm. Kalvhagsgatan 3. 561 49 Hus-  
kvarna. Tel 036-13 87 75.

## Säljes

*Billigt.* Golfbollar säljes — begagnade men  
runda. 08-93 44 22.



# Köpguide för medvetna bilister

## Hur väljer den medvetne konsumenten bensinmärke?

Bensin är en standardvara där det inte råder någon skillnad mellan de olika märkena. Vintertid kan vissa minimala skillnader gälla vilka tillsatser som görs direkt i bensinen och vilka som billägaren själv behöver göra (K-sprit). Men sommartid är det knappast några skillnader på produkterna.

Desto viktigare då att analysera företagen, så att den medvetne konsumenten inte blir lurad att stödja principer som han inte backar upp. Eftersom det har skett stora omkastningar på bensinmarknaden i Sverige de senaste åren skall Contra här ge en guide för den medvetne bensinköparen.

Störst på marknaden är Shell. Det är ett holländskt/brittiskt företag som ägs av privata intressen.

Näst störst är OK, som inkluderar SP (Svenska Petroleum). SP har också köpt upp det belgiskägda Finas stationskedja i Sverige. OK Petroleum majoritetsägs av konsumentkooperativa intressen som står det socialdemokratiska partiet nära. Återstoden ägs av svenska staten och det statliga finska företaget Neste. Ett utpräglat socialistiskt företag alltså.

Texaco är amerikanskt och noterat på börsen i New York. Företaget är indraget i en mycket omfattande process med ett annat

amerikanskt oljebolag. I första instans har Texaco dömts till ett skadestånd som överstiger 10 miljarder dollar, något som hotar företagets existens. Det amerikanska moderbolaget har tillgripit en av den amerikanska konkurslagens paragrafer för att hindra regelrätt konkurs.

BP, British Petroleum, var tidigare statsägt. Men företaget har privatiserats under Margaret Thatcher. Brittiska staten har dock ännu kvar ett betydande aktieinnehav.

Statoil är ett helstatligt norskt företag som köpt Svenska Essos stationskedja. Ett av de mest utpräglade inslagen av socialism på den svenska bensinmarknaden.

Kollega i ligan för helsocialistiska företag är Q8, ägt av det statliga Kuwait Petroleum Corporation. Q8 köpte Svenska Gulfs bensinstationer (det amerikanska moderbolaget Gulf Oil har upphört som självständigt företag efter krängliga turer på New York-börsen).

Ytterligare ett amerikanskt oljebolag har sålt sina intressen i Sverige. Mobil Oil sålde sina bensinstationer till Norsk Hydro. Hydro är ett till 51 procent av norska staten ägt företag, alltså ytterligare ett uttryck för socialism. Det kan noteras att det tredje norska oljebolaget, Saga Petroleum, inte har några bensinstationer på den svenska

marknaden.

JET ägs av det amerikanska oljebolaget Conoco som ingår i den amerikanska företagsgruppen du Pont. Ett hederligt kapitalistiskt företag alltså.

Uno-X var tidigare ett helsvenskt företag men såldes efter grundaren Uno Sandbergs död till Svenska Shell. Uno-X är dotterbolag till Shell idag.

Även det andra stora privatägda svenska bensinföretaget, Nynäs Petroleum, sålde detaljistverksamheten till Shell. Nynäs stationer är idag omdöpta till Shell.

Det bör noteras att flertalet bensinstationer är privatägda, dvs varje station drivs som ett eget småföretag med uppbackning från det oljebolag vars bensin stationen säljer. Det är i stort sett bara OK och Jet som äger stationerna. Övriga stationer är bara återförsäljare.

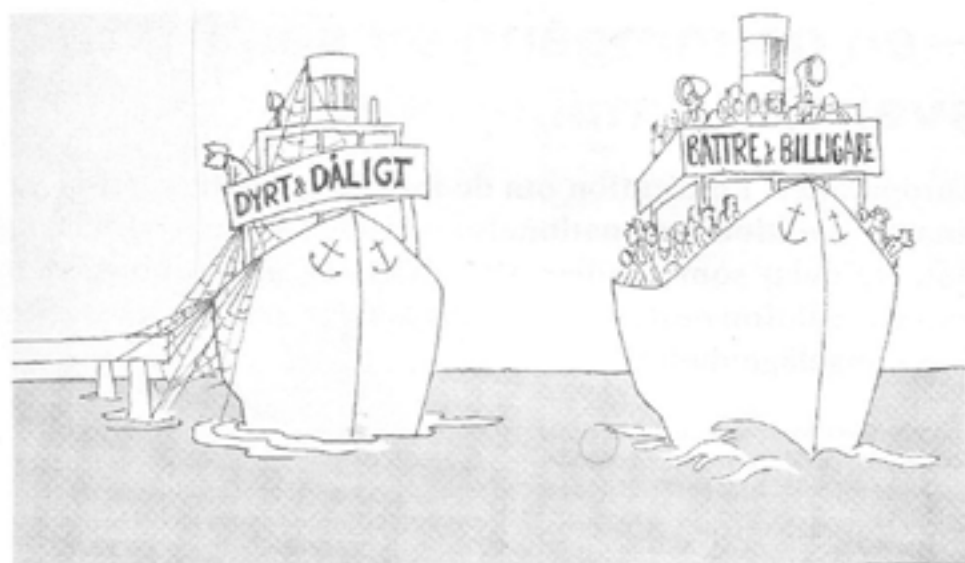
På produktionssidan slutligen kan noteras att raffinaderierna ägs av Shell och BP (var sitt raffinaderi i Göteborg) och Texaco med OK som stor minoritetsägare (Scanraff i Lysekil). Raffinaderiet i Nynäshamn är majoritetsägt av ett statligt venezolanskt oljebolag med Johnson-koncernen (den tidigare ägaren) som minoritetsintressent.

Carl G. Holm



Texaco är ett av de få företagen på den svenska bensinmarknaden som arbetar på hederligt kapitalistiskt sätt. Flera av konkurrenterna är statliga eller delstatliga företag.

# SPRIDD KAPITAL- BILDNING GER KUNDEN ALLTID RÄTT



För att kunna driva ett företag behövs kapital. Att bygga en fabrik eller att köpa maskiner kostar pengar. Pengar som måste betalas långt innan företaget kan sälja några varor från den nya fabriken eller maskinen. Företag måste också ha ekonomiska reserver för att klara sig över försäljningssvackor och tillfälliga problem. Och anställda måste få lön innan varorna sålts.

Pengar som satsas i företaget kan inte tas ut på samma sätt som pengar på banken. De är låsta i företaget. Och vinsten varierar. Det beror på att vinsten är det som blir kvar sedan alla andra med intressen i företaget fått sitt. De anställda får lön, staten får skatt, leverantörerna får betalt för sina fakturor

och långivarna får ränta och amortering. Det som blir kvar, om det blir något, tillfaller ägarna.

Anställda, leverantörer och långivare får fasta ersättningar för sina tjänster. Så länge företaget överlever tar de inga risker. Ägarna däremot får en varierande ersättning år från år och kan även råka ut för att förlora delar av eller hela sitt insatta kapital, om företaget går illa. För att någon ska vara villig att satsa sina pengar i företag, krävs möjlighet till en vinst.

Det behövs mycket kapital i näringslivet. För att vi ska få ett effektivt näringsliv — som klarar av en hög produktion och en hög levnadsstandard — måste kapitalet styras till de företag som ger bäst avkast-

ning.

Den nödvändiga kapitalbildningen kan ske i enskild eller kollektiv regi. Kollektiv kapitalbildning medför antingen en förstärkning av makten till staten, samhällets starkaste makt-havare eller att fackliga organisationer även får ägarintressen att bevaka. Makten koncentreras om kapitalet kollektiviseras.

Spridning av ägandet i många enskilda småposter är däremot en garanti för att företagen arbetar i konkurrens med varandra. Det är sin tur förutsättningen för att kunderna ska ha det avgörande inflytandet. Att själva kunna välja vilket företag de vill anlita.

# Hur det började

DEBATT

## — en genomgång av senare tiders svenska familjepolitik

Europarådets konvention om de mänskliga rättigheterna växte fram som en reaktion mot nationalsocialismen efter Andra världskrigets slut. De delar som handlar om utbildning och uppfostran måste ses som en reaktion mot nationalsocialismens anspråk på statsmonopol i dessa angelägenheter.

Europarådets konvention angående skydd för de mänskliga rättigheterna formulerades i klarast möjliga motsättning till Hitlertidens upplevelser.

I dess tilläggsprotokoll, artikel 2, står: "Ingen må förvägras rätten till undervisning. Vid utövandet av den verksamhet staten kan påtaga sig i fråga om uppfostran och undervisning skall staten respektera föräldrarnas rätt att tillförsäkra sina barn en uppfostran och undervisning som står i överensstämmelse med föräldrarnas religiösa och filosofiska övertygelse." (Mina kursiveringar).

När en gång Europas rättslärde och politiker gemensamt utarbetade denna formulering, uttryckte en av dem bakgrunden till artikeln med följande ord, som syftade på Hitlertyskland: "Vi känner alla till undertryckandet av fria eller privata uppfostringsinstitutioner, fordran på alla föräldrar att placera sina barn i statens uppfostringsinstitutioner, där de får den utbildning som föreskrivs av staten" (Off. Rep., p 921, Third Session of the Consultative Assembly).

### Staten mellan föräldrar och barn

Dessa ord ur förarbetena till europarådskonventionen ansågs, när de uttalades, rymma en beskrivning av *det mest upprörande brott mot föräldrarätten och rättfärdigheten i allmänhet*. Det var detta brott som tvingade signatärmakterna att under högtidliga former för all framtid lova att bekämpa det som skett och att främja den föräldrarätt som nu formulerats.

Den tyska förbundsrepublikens representant, Frau Rehling, säger följande, som är direkt riktat mot föräldrarättens undertryckande:

"Om vi vill oförtrutet opponera mot allt som smakar kollektivism, som vi här mer än en gång, måste vi fostra och öka det individuella ansvaret. Vidare — en av denna

församlings viktigaste uppgifter är att kämpa mot totalitarism. Vi vågar säga, att fastän totalitarism uppenbart existerar under diktatoriska regeringar, kan den utvecklas också i demokratier. Vi ska erbjuda det starkast möjliga motstånd mot en sådan utveckling."

Samma klara ord kom från Storbritanniens representant, Lord Layton:

"Fastän vi vid en viss tidpunkt tycks vara, och faktiskt är, demokratier, finns det alltid en undermineringsprocess... Det har aldrig varit mer sant än idag att *frihetens pris är evig kamp*."

Det som då låg i det skrämmande förflutna, har vi idag här i Sverige i det skrämmande dagsläget! Återigen står staten mellan föräldrarna och barnen!

Hur började det? När bröt Sverige det löfte som gavs under så högtidliga former?

### Att motarbeta livsmönster

1968 överlämnade den svenska regeringen till FN en rapport i kvinnofrågan, av rapporten själv betecknad "revolutionerande och orealistisk" i andra länders ögon.

Större delen av svenska folket skulle sett saken med samma ögon, om rapporten blivit känd. Regeringen utfäster sig att på grundval av en radikal världsåskådning "effektivt motarbeta" det livsmönster, som hittills gällt vår västerländska familj, att riva upp "inrotade traditioner och attityder".

Aftonbladet summerade den 28 september 1968 om rapporten att regeringen "går till storm mot äktenskapet" och "kvinnans plats är på arbetsmarknaden — inte i hemmet".

I sin rapport till Förenta Nationerna över kvinnornas status i Sverige, säger man:

Regeringen är väl medveten om att denna uppfattning förefaller många andra länders företrädare som revolutionerande och orealistisk. En allt starkare opinion i Sverige har dock ställt sig bakom dessa krav.

Var opinionen då stark? I boken *Kvinnan i Sverige i statistisk belysning*, utgiven 1967, framgår följande: Av de gifta kvinnorna med barn under tio år önskade bara 7% heltidarbete, 33% önskade deltidarbete, 7% visste inte, medan 53% inte hade för avsikt att yrkesarbeta alls. Bland de ensamstående kvinnorna med barn under tio år var motsvarande siffror 25, 25, 8 och 42%. Dessa siffror stämmer illa med regeringens påstådda starka opinion — precis som senare tids undersökningar gjort.

Då som nu, dominerades åsiktsfloran av välutbildade kvinnor, kvinnor utan barn, socialistiska kvinnoorganisationer och media-kvinnor. M a o den minoritetsgrupp som ideligen framträdde i pressen.

I april 1970 lät *Dagens Nyheter* i en halvsidesstor artikel Grupp 8 framföra bl a följande: Försörjningsinstansen kan aldrig accepteras i ett socialistiskt samhälle. Därför måste äktenskapet avskaffas som försörjningsinstitution, barnen försörjas av staten och uppfostras kollektivt, varje vuxen människa bli självförsörjande.

### Socialistiska tankar

Rapporten till Förenta Nationerna utarbetades på regeringens uppdrag av byrådirektör Maj-Britt Sandlund i Halmstad — nuvarande generaldirektör på Socialstyrelsen! Här står: "I Sverige... har det de senaste 6-7 åren förts en intensiv debatt i massmedia...". Det var alltså den radikala, högljudda falang, som därmed avses som skulle till för att FN skulle bibringas uppfattningen om "en folkvåg".

1968 kom Per Gahrton (Fp) ut med sin bok "Barn i Sverige", citat sid 135:

Det är för barnens skull en allmän förskola bör vara indoktrinerande. Bara en klart uttalad indoktrineringsplan ger samhället möjlighet att direkt ingripa i barnens socialsituation när det gäller värderingar och attityder".



Identiska idéer har Socialdemokratiska Kvinnoförbundet i sin "Familjen i Framtiden" där de talar om obligatorisk förskola, samhällets ansvar för barnen och en kamp för ett socialistiskt samhälle.

Det tillhör de sista årtiondenas egendomarigheter att socialismen och privatkapitalismen antas kunna enas. Den ekonomiska vinst som företag kommer att göra vid ökad jämlikhet mellan könen, måste framhåvas, enligt den tidigare FN-rapporten.

## Familjesocialisering

Vet man att den offentliga sektorn 1979 köpte för 60 miljarder av det privata, så inser man straxt näringslivets intresse för socialisering, dvs arbetsplikt för alla kvinnor, daghem för alla barn och en gigantisk offentlig sektor.

Med ekonomiska medel smögs familjesocialiseringen över oss. Skatte- och sociallagstiftningen var ett mycket verksam medel. Genom att samhället lämnar bidrag till, eller helt bekostar vissa vårdformer, skolor etc omöjliggörs andra former. Skattetrycket är så högt att det är omöjligt för familjerna att först genom skatten betala de vård- och skolformer som samhället vill påtvinga alla och dessutom för sina egna barn bekosta annan typ av fritt vald vård eller skolgång. Människorna tvingas alltså att välja den vårdform som samhället vill påtvinga dem.

## Valfrihet försvann

Det finns ännu inget direkt förbud mot att själv vårda sitt/sina barn i hemmet, men staten när dock samma mål genom en kombination av höga skatter och utslutning av all form av socialhjälp, detta oavsett hur låg inkomst en eninkomstfamilj har.

En utbyggd barnomsorg kombinerad med en utbyggd offentlig sektor för skapandet av kvinnojobb gav höjda skatter och minskade subventioner på livets nödtröft. Detta i sin tur ledde till en hård ekonomisk press på den enskilde. Detta i sin tur ledde till att allt fler makar tvingas förvärsarbete dubbelt. Så måste också de kräva daghemspåst och detta i sin tur leder till ytterligare skattehöjningar. Så rullar det hela vidare i allt hastigare tempo.

Slutet på hela processen blev — och där står vi idag — så dyra skatter och levnadsomkostnader att ingen mer vågar tänka på möjligheten att vårda barn hemma. Så försvann valfriheten — utan lagar och förbud mot vård av barn i hemmet! Officiellt existerande fri- och rättigheter är numera helt illusoriska. Man har inte vågat förbjuda vård av barn i hemmet men det man vinner med den nuvarande skatte/daghemslinjen är dock detsamma.



*Sverige har undertecknat bl a Europakonventionen, som ger föräldrarna vissa rättigheter när det gäller barnens uppfostran och utbildning. Det var rättigheter som formulerades mot bakgrund av erfarenheterna av nationalsocialisternas totala maktanspråk även över familjen under Andra världskriget. Även om rättigheterna inte formellt inskränks i svensk lagstiftning — annat än undantagsvis — har man genom skattepolitiska och andra åtgärder gjort det praktiskt omöjligt för föräldrar att slå vakt om sina konventionsenliga rättigheter.*

## Totalitärt samhälle

*Utan kontroll över familjen kan inget totalitärt samhällssystem bli fullständigt säkert. Man försöker därför på olika sätt tillintetgöra familjen eller, om detta visar sig svårt eller omöjligt, underlättar man de familjeupplösande tendenserna i tiden eller vidtar åtgärder för att beröva familjen dess tidigare rättsskydd.*

Tvånget för kvinnan att söka arbete utanför hemmet, vilket ofta sker mot hennes vilja, har skickligt förvandlats till en kvinnosaksfråga, där exempelvis det i andra sammanhang näst intill omänskligt skuldrade arbetet vid det "löpande bandet" i en fabrik framställs som en dyrbar rättighet för kvinnor att värna om.

Kvinnans första steg till frigörelse är ekonomiskt oberoende, påstår socialister, kvinnoorganisationer och övriga motståndare till vård av barn i hemmet. Men om vi ser på saken omvänt så blir följden att ingen kvinna som är ekonomiskt beroende kan vara frigjord!

## Beroende av staten

Och ingen kan väl påstå att en förvärsarbetande kvinna är utan ekonomiska behov? *Gårdagens kvinna var beroende av sin man, dagens av staten.* Om staten drar in tjänster och inga nya går att få, så står den moderna jämlika kvinnan lika utan försörjning som den hemmakvinna vars make avlider.

Slutsats: Sverige bryter mot Europarådets konventioner och svenska kvinnor är lurade på det värdefullaste i livet — barnen.

*Barbro Wass*

## Mediavänstern

Varför lever den som läser svenska tidningar i en helt annan värld än den som läser internationell press? Hur kan rena fantasier vinna tilltro i svenska tidningar? Varför går svenska journalister gång på gång på desinformationsinsatser från KGB? Svaret är att svenska journalister skriver det de vill tro på och inte sanningen. Och vad vill de tro på? Svaret får Du i Gösta Hulténs och Jan Samuelssons bok *Mediavänstern*. Contra kan erbjuda en restupplaga av *Mediavänstern* till det oslagbara priset 30:- plus porto. Rekvirera idag från Contra, Box 6082, 102 32 Stockholm. Tel 08-54 95 52.

# BOK-NYTT

## Hotet inifrån

*Hotet inifrån* är en roman av Frederic Love, som enligt baksidestexten flyttat från USA till Sverige på 1970-talet. Han är anställd som TV-producent vid Sveriges Television i Örebro.

Romanens handling ligger på två plan. Dels händelserna kring den kontroversiella naturfilmen *Ett år med Östersjöns storlom*. Dels huvudpersonens, Michael Cages, privatliv, i synnerhet hans samliv med två kvinnor. Författarens ambition har säkert varit att profilera huvudpersonen och hans vänner resp fiender. Människoskildringen höjer sig emellertid ej över schablonernas nivå. Den ytliga psykologin ökar knappast intresset för bokens huvudberättelse, ty romanens egentliga syfte tycks ligga inom thrillerens område.

Stormaktspolitik och nationell säkerhetspolitik involveras i denna strid om en film. Att CIA skulle agera så häftigt och dramatiskt som i boken kan jag inte tro. SÄPOs energiska insatser för att motarbeta Michael Cage är nog trovärdigare. När SÄPO, svenska myndigheter eller Sveriges Television anser att något måste hemlighållas av politiska skäl så händer det också i alltför många fall. På det sättet kan Loves thriller kring en ubåtskränkning tjäna som en väckarklocka. Det öppna samhället kräver öppenhet även av massmedia. Det skall självfallet inte vara förenat med livsfara att kämpa för sanningen.

Det märks att författaren är mycket bevärdad i sådant som rör TV-teknik och hans kommentarer till svenskt lynne och svensk natur blir pikanta inslag i denna roman, som bitvis är ganska spännande. Översättningen av S M Täckdon flyter bra med endast några få störande fel. Loves bok är en debutroman och som sådan får den betyget godkänd. *Alf Norbäck*

*Frederic Love: Hotet inifrån. 200s. Askelin & Högglund.*

## Missilerna i Murmansk

Så var det då åter dags för en agentthriller. Men denna gång för ovanlighetens skull en svensk. *Missilerna i Murmansk* handlar om en slags kapplöpning, om vilken sida som först skall få tag i den ryska forskaren Grazina Traat. Som kärnvapenforskare arbetar hon med ett nytt supervapen och givetvis blir man eld och lågor i Väst, när man förstår att Traat vill hoppa av.

Såväl amerikanska som engelska underrättelsetjänsten vill vara med och med benäget bistånd från dessa skall den svenske SÄPO-mannen Alvar Lund smuggla ut henne. Lund har sitt eget sätt att arbeta på och följer ingalunda den i förväg uppgjord planen. Han arbetar med sina egna speciella metoder.

Men det är mycket som står på spel och när KGB blir varse avhoppet och inser att det topphemliga projektet med laservapen till hangarfartyg och ubåtar är på väg att avslöjas i Väst, sätter man till alla klutar. Agenter i Finland, Norge och Sverige larmas och överallt vidtas åtgärder.

Det är inget fel på fantasierna, men boken vimlar av scabloner som gör att den inte känns alltför äkta. Några avsnitt är emellertid extremt bra skrivna, men så rätt vad det är, så tar det triviala publikfriaret överhanden och man känner sig underskattad som läsare igen. Bokens handling gör den ändå läsvärd; för den som köper den är förmodligen redan tidigare fångad i agentgenren. . . .

*Roger Söderqvist*

*Carlösten Nordmark: Missilerna i Murmansk. 304s. Nybloms förlag.*

## Tankens aristokrater

Boken, som har underrubriken *De intellektuella 1898-1968*, utgör ett kulturhistoriskt dokument, som vill skildra ett samspel mellan konst och politik i vårt århundrade. Sartre, Gide, Gorkij och Mann bland många andra, framträder med sina offentliga ställningstaganden. Författaren redovisar så vitt skilda drag som å ena sidan elände och undfallenhet, å andra sidan moral och storhet.

Uppaktan görs med Zolas ingripande i Dreyfussaffären, under vilken förövrigt ordet intellektuell fick sin alldeles speciella innebörd. "De intellektuella" blev både positivt bemärkta och på en gång illa omtyckta.

Tre generationer intellektuella kan vi få följa, bland Första världskrigets kulturpersonligheter, Hitlers motståndare samt 1968 års intellektuella, antagonism inom grupper, den fria kritiken contra partidisciplinen belyses tydligast genom de motsättningar som uppkom mellan Rolland, som i slutänden blev stalinist och Barbusse, Lenin och Gorkij.

År 1925 påpekade Paul Vallery att "intellektuella" omfattade två kategorier: användbara respektive onyttiga. Von Vegesacks bok erbjuder verkligen ett myller av kända kulturpersonligheter. Tyngdpunkten i framställningen ligger i tiden mellan Första och Andra världskriget, en egentligen alldeles för lång epok.

PEN-klubbens arkivmaterial i flera länder har flitigt utnyttjats. Rapporter från författarkongresser på skilda håll i världen, i öst och väst, refereras utförligt. En lång, fullig litteraturlista avslutar boken.

*Arne Sundström*

*Thomas von Vegesack: Tankens aristokrater eller pennans bejånter. De intellektuella 1898-1968. Atlantis förlag.*

## Vägen till Solidarność

Solidarność, KOR (Kommittén för arbetarnas försvar), KIK (Klubbar för den katolska intelligentian), PZPR (Förenade Polska Arbetarpartiet, Polens kommunistparti), Walesa, Kuroń, Michnik, Blumsztajn, Lityński osv. Många namn, svår namn. Men dessa namn utgör essensen i Polens historia de senaste tio åren. Deras olikhet med det svenska språket har gjort de flesta av dem svåra att komma ihåg — ännu svårare har det varit att minnas deras innebörd. Det finns nu hjälp att få: en nyutkommen bok av Severyn Blumsztajn, på svenska kallad *Från röda scouterna till Solidarność*, ger en heltäckande bild av den polska oppositionen och dess arbete mot Polens kommunistregim. Boken bringar klarhet i vad som egentligen har hänt i Polen det senaste decenniet, detta av en person som vet vad han talar om. Blumsztajn var nämligen en av de ledande gestalterna i KOR. Hans föräldrar lyckades tidigt lämna Polen (1968), men Severyn ville inte följa efter. Han älskar sitt land och sitt folk och vill inget hellre än att kämpa för dess befrielse.

Under ett besök hos sina föräldrar i Frankrike äger den polska militärkuppen under ledning av general Jaruzelski rum (13 december 1981). Severyn vill komma tillbaka till Polen och den 5 februari 1982 sätter han sig på flyget till Warszawa. På Warszawas flygplats Okęcie väntar honom emellertid en överraskning, landsförvisning. Enligt sovjetiskt mönster. Den första i Polens historia. Han fortsätter alltså att bo i Paris, i ofrivillig exil.

Severyn Blumsztajns bok uppvisar ett värdefullt mänskligt djup. Efter att ha läst boken känns det nästan som om man hade varit i Polen och lärt känna de personer som beskrivs. Vilka utgör en god spegelbild av den polska befolkningen. Bokens originaltitel *Je rentre au pays*, (jag återvänder till landet) ger också uttryck för den fosterlandskänsla som genomsyrar det polska folket. Jag vet inte med vilken rätt översättaren Anders Bodegård har ändrat titeln, att ha med ordet Solidarność kanske anses vara kommersiellt positivt, men det var ett dumt tilltag.

För den som vill lära känna Polen som den nutida nationen Polen, och inte nöjer

sig med att betrakta landet som en av Sovjets diverse satellitstater, är Blumsztajns bok värdefull.

Christer Arkefors

*Seweryn Blumsztajn: Från röda scouterna till Solidarność. Ordfronts förlag.*

## Om Rhodesia

I över ett decennium, till för drygt fem år sedan, var Rhodesia liktydigt med förstasidesstoff för hela världens press. Numera har emellertid landet (sedan 1980 Zimbabwe) en undanskjuten plats på den politiska arenan. Det finns anledning att återuppliva intresset för Zimbabwe — nyligen utgavs nämligen en bok om Ian Smith och hans vita regim och de svartas maktövertagande år 1979 (först biskop Abel T Muzorewa, sedan Robert G Mugabe, som idag är landets premiärminister). Boken *Nu är vi bröder* är skriven av Ian Smiths son Alec (ofta starkt kritisk gentemot sin pappa), varför man kanske förväntar sig en faktsäckad skildring med intressanta informationer från insidan. Så icke alls. I förgrunden står hela tiden Alec Smiths livsöden och beskrivningen av Rhodesia under dessa år blir ofta en funktion av hans eget liv.

Från att under en längre tid ha varit narkoman och levt som hippy blev Alec Smith på ett ganska slumpartat sätt djupt kristen. Han deltog bl a i en konferens i Schweiz för kristen ungdom där han lärde känna en norska vid namn Elizabeth, med vilken han senare gifte sig.

Trots den kanske alltför självbiografiskt hållna skildringen är Alec Smiths mycket lättlästa bok definitivt läsvärd. Den ger ett bra djup och en viss förståelse för vad som hände under denna svåra tid i Rhodesia. Annat än massmedias dåtida skrivelser där känslorna vanligtvis sattes före allt rationellt tänkande. Alec Smith har förvisso rätt när han säger: "Resten av världen bör sluta med att behandla oss vita som utbölingar. Vi är inte utbölingar — vi är afrikaner och Afrika är det enda hem vi har."

Christer Arkefors

*Alec Smith: Nu är vi bröder. Förlaget Salt & Ljus.*

## Uppror i byråkratin

"Sist och slutligen måste man uppmana alla dem som arbetar i byråkratin att försöka skydda sig själva genom att inte gräva ned

sig i arbetet och genom att hålla kontakten med samhället utanför i form av föreningsliv, familjeliv eller annat socialt och kreativt liv."

"Som enbart byråkrat är man en halv människa. Halva människor är antingen en samhällsfara eller riskerar att bli offer."

Så slutar Arne Granholms bok *Uppror i byråkratin*. Granholm anser att den byråkratiska miljön är en "psykologisk riskzon" på samma sätt som ensidigt eller hårt fysiskt arbete kan ge fysiska skador.

Han redogör för ett 25-tal fall av uppror inom byråkratin. Den mest kända är den sk fängnen på fyren Anders Ahlmark, Sjöfartsverket. Men de flesta andra har anonymiserats för att skydda dem. Tyvärr minskar anonymiteten läsvärdet.

Bokens värde ligger mycket i att man får en historisk bakgrund om hur det har varit i denna byråkrati under de senaste 200 åren. Med denna historik som bakgrund är det också lättare att förstå dagens byråkratiska miljö.

Granholm har avslutningsvis några bra förslag om hur man skall göra den byråkratiska miljön mänskligare. Han föreslår ett enklare och mindre detaljerat regelsystem, att man litat mer på byråkraternas omdöme än på bestämmelserna. Människan är vikti-

Forts på nästa sida

## rudebarbs

Randall K. Hylkema



Rudebarbs har vi lånat från den amerikanska tidskriften Reason, återgiven med vederbörligt tillstånd av Reason magazine, 2716 Ocean Park Blvd, Suite 1062, Santa Monica, CA 90405, USA. Prenumeration 5 32 per år.



### Uppror i byråkratin

Forts från föregående sida

gare än reglerna. Människans rädsla för de stora regelsystemen hänger samman med att de är redskap för en anonym maktutövning i stora organisationer. Han föreslår därför att myndigheternas storlek minskas.

Dennis Brinkenback

Arne Granholm: Uppror i byråkratin

## Åtta år med Charta 77

Vad är det som får en statsmakt att resa sig i vrede och med ursinnig kraft mobilisera sig med poliser, domstolar, tidningsidor, i TV, radio och talarstolar förfölja några tusen maktlösa människor?

Svaret är sanningen. Det går ett spöke genom de centrala och östliga delarna av Europa och dess namn är sanning. Dess namn i Tjeckoslovakien är Charta 77 och har nu existerat i drygt ett decennium.

Charta 77 bildades den 1 januari 1977 för att övervaka de av Tjeckoslovakien undertecknade konventionerna *Internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter* och *Internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter*. De ursprungliga undertecknarna var 241 och bland dem märks Nobelpristagaren J. Seifert och den världsberömda dramatikern Vaclav Havel.

Charta 77 har kunnat konstatera bl a följande brott mot konventionerna:

1. I strid mot artikel 19 i den förstnämnda konventionen förmenas tiotusentals medborgare rätten att utöva sitt yrke bara därför att de hyser åsikter som skiljer sig från de officiella åsikterna.
2. Den andra konventionens artikel 13 tillförsäkrar alla rätten till utbildning. I strid mot detta vägras många ungdomar tillträde

till studier bara på grund av sina eller t o m föräldrarnas åsikter.

3. Friheten att offentligt yttra sin mening undertrycks genom central styrning av massmedia, förlag och kulturella institutioner.

4. Religionsfriheten, garanterad i den första konventionens artikel 18, begränsas systematiskt enligt maktavarnas godtycke. Präster hindras i sin verksamhet, förvägras tillstånd att utöva sitt yrke. De som talar om sin övertygelse utsätts för ekonomiska och andra trakasserier. Religionsundervisningen hindras osv.

5. Medborgarnas privatliv kränks genom telefon- och lägenhetsavlyssning, brevkontroll, skuggning, husundersökningar samt genom upprättande av ett nät av "informatorer" bland befolkningen (brott mot artikel 17 i den första konventionen).

6. Punkt 2 i artikel 12 i den första konventionen kränks genom att medborgarna inte fritt får lämna landet.

Charta 77 är ingen bas för oppositionell politisk aktivitet, men vill peka på olika konkreta fall av kränkning av mänskliga och medborgerliga rättigheter, förbereda dokumentation till dessa fall, föreslå lösningar m m. Charta 77 är ett sätt att leva. Leva även om det betyder att dess undertecknare får tillbringa långa tider i fängelse, förlorar sitt arbete, se de sina berövas möjligheten att studera, själva bli slagna och misshandlade.

Även om de statliga organen inte bekräftar mottagandet av Charta 77s dokument, vet man att de studerar dokumenten noggrant på olika nivåer i maktens hierarki. För Charta 77 har sanningen auktoritet. Rättsmedvetandet har stärkts. Hänsynen till lagligheten eller åtminstone till dess formella sida har blivit större, liksom hänsynen till den internationella allmänna opinionen, rädslan för att uppenbara oförrätter skall komma till allmänhetens kännedom har ökat.

Bland allmänheten har man blivit medveten om att det finns en instans som visserligen inte disponerar några maktredskap men som man i yttersta fall kan vända sig till för att få hjälp och som genom sin moraliska tyngd kan bidra till att de som förföljs inte förblir glömda och okända.

Skriften *Åtta år med Charta 77* ger bra information om organisationen och dess mål.

Dennis Brinkenback

*Åtta år med Charta 77.*

## Sovjets ubåtar

Bilderboken *Sovjets ubåtar* har den norske journalisten John Berg som upphovsman och består av en mängd bilder av sovjetiska ubåtar från världens alla hav. Det rika bildmaterialet förtjänar en stor eloge, liksom den korta med specifika texten.

Boken är indelad i sex olika ubåtgrupper alltifrån konventionella dieseldrivna attackubåtar till strategiska ubåtar med ballistiska kärnvapenrobotar, men tar också upp specialfartyg, mindre kända ubåtstyper samt övningsubåtar. Bl a finns bilder på miniubåtar fastsatta på "ryggen" på sina moderubåtar. Ett avsnitt om ubåtar i silhuett och master och antenner finns också med, om än i mycket komprimerad form.

För den intresserade utgör dock boken ett litet Eldorado; här har man ett eget litet uppslagsverk i behändigt format att ta till närhelst andan faller på. Kompletterar man den sedan med förlaget Tempus' specialutgåva om ubåtar har man ett värdefullt minibibliotek att tillgå.

Roger Söderqvist

*John Berg: Sovjets ubåtar. Bonnier fakta. 80 sidor.*

## CONTRA 5 1987

När man arbetar med tidningar är det inte alltid allt blir som det var tänkt. I förra numret av Contra utlovades till detta nummer en artikel om livet i Estland. Den artikeln "äts" upp av illvilliga maskiner som släppte ifrån sig ett verk som varken hade glatt läsaren eller författaren. Manuskriptet finns dock lyckligtvis kvar, och ett nytt försök kommer att göras till nästa nummer. Till nästa nummer kommer vi också att spara den artikel som var utlovad om tillämpningen av prisstoppet. I det fallet var det utrymmesskäl som förorsakade förskjutningen.

Trevlig sommar! Avnjut den gärna med Contra-T-shirt på överkroppen och en Contra-handduk efter doppet. ...

## ...kommer i augusti